

RASEBORG
RAASEPORI

HANGON KAUPUNKI
HANGÖ STAD

HANGON JA RAASEPORIN KOTOUTTAMISOHJELMA 2024–2026

Hangon ja Raaseporin kotoutumista edistävän työryhmän ohjelma

Sisällysluettelo

Hangon ja Raaseporin kotouttamisohjelma 2024–2026	1
I. Johdanto	1
I.1. Kotouttamisohjelman tavoite	1
I.2. Kotouttamisohjelman perusteet	2
I.3. Kotouttamisohjelman työryhmä	3
I.4. Maahanmuuttajatilastoa Hangossa ja Raaseporissa	3
I.5. Keskeisiä käsitteitä	4
I.6. Kotoutumisen edistämisestä annetun lain uudistus	6
2. Kotoutumista edistävät palvelut Hangossa ja Raaseporissa: toiminta sekä eri viranomaisten ja jaostojen välinen vastuun ja työn jako	7
2.1. Raaseporin kaupungin kotouttamispalvelut	7
2.1.1. Kotouttamispalveluiden tehtävät ja toimintamuodot	7
2.1.2. Pakolaisten vastaanotto	8
2.1.3. Ukrainalaispakolaiset Hangossa ja Raaseporissa	9
2.1.4. Pakolaisten vastaanoton taloudelliset korvaukset	10
2.1.5. Kotoutumisprosessin aloitusvaiheen tuki	10
2.1.6. Tulkkauspalvelut	12
2.2. Sivistystoimi	12
2.2.1. Varhaiskasvatus	12
2.2.2. Perusopetus ja valmistava opetus	14
2.2.3. Nuoret, jotka ovat ylittäneet peruskouluiän suorittamatta oppimäärää	15
2.2.4. Aikuiskoulutus	15
2.2.5. Kulttuuri- ja liikuntapalvelut sekä nuorille tarkoitetut palvelut	17
2.3. Työllisyyden kuntakokeilu	20
2.3.1. Kotoutumisen asiakasprosessi	20

2.3.2. Maahanmuuttajien työllistyminen	20
2.3.3. Kuntakokeilun palvelut ja kotoutumiskoulutukset	21
2.3.4. Verkostotyön kehittäminen	22
2.3.5. Työttömyystietoa vieraskielisistä työnhakijoista	22
2.4. Sosiaali- ja terveyspalvelut, Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue – LUVN	23
2.4.1. Kotoutumista tukevat sosiaalipalvelut	23
2.4.2. Muut sosiaalipalvelut	23
2.4.3. Terveyspalvelut	23
2.5. Kelan asiakaspalvelu ja työ maahanmuuttaja-asiakkaiden kanssa	24
2.6. Kolmas sektori	25
2.6.1. Agora Raasepori ry	26
2.7. Raaseporin kaupungin maahanmuuttajaneuvosto	26
3. Kotoutumistyön kehitystavoitteet ja toimenpidesuunnitelma Hangolle ja Raaseporille 2024–2026	28
4. Lähdeluettelo ja tärkeitä linkkejä	30
5. Liitteet	31

Hangon ja Raaseporin kotouttamisohjelma 2024–2026

1. Johdanto

Ensimmäiset kiintiöpakolaiset saapuivat nykyiseen Raaseporiin vuonna 1990. Kyseessä oli sotaa ja vainoa pakeneva 33 henkilön ryhmä Kurdistanin irakilaisesta osasta. Sen jälkeen Raaseporissa ja Hangossa on otettu vastaan ja kotoutettu noin 480 kiintiöpakolaista. Nämä henkilöt ovat olleet Irakista ja Iranista tulevia kurdeja, kosovoalbaaneja, pakolaisia Myanmarista (Burmasta), irakilaisia, syyrialaisia sekä henkilöitä Pakistanista, Ruandasta, Eritreasta ja Sudanista. Kiintiöpakolaisten vastaanoton lisäksi monet pakolaiset ovat asettuneet Raaseporiin oma-aloitteisesti ja saaneet oleskelulupansa turvapaikkaprosessin kautta. Maahanmuutossa Hankoon ja Raaseporiin on kyse paljosta muusta kuin vain pakolaisten vastaanotosta. Syinä maahanmuuttajien Suomeen tuloon on tavallisesti työ, perhesiteet, opiskelu ja vasta neljänneksi kansainvälisen suojelun tarve.¹

Maahanmuuttajien kotoutumispalveluiden ja muiden palveluiden, kuten sosiaali- ja terveyspalveluiden, tarve vaihtelee. Suomeen tulleet kiintiöpakolaiset ja turvapaikanhakijat voivat, etenkin alkuaikoina kunnassa, tarvita intensiivistä ja kattavaa tukea, kun taas henkilöt, jotka ovat tulleet työn perässä tai perhesyistä voivat ensisijaisesti tarvita opastusta ja tietoa erilaisten kunnallisten ja valtiollisten palvelujen käytöstä. Tuen tarve on kuitenkin aina yksilökohtaista, myös pakolaistaustainen voi nopeasti oppia hoitamaan asioitaan itsenäisesti, kun taas henkilö, joka on muuttanut maahan avioliittosyistä, voi tarvita laaja-alaista tukea esim. avioeron yhteydessä. Kaikkia maahanmuuttajia koskee se, että kotoutumisajan alussa heille tulee tarjota mahdollisuus opiskella jotakin kotimaisista kielistä sekä mahdollisuuksia tutustua suomalaiseen kulttuuriin ja yhteiskuntaan.

1.1. Kotouttamisohjelman tavoite

Kotouttamisohjelman voi nähdä tiekarttana, joka näyttää, miten kunnat onnistuvat maahanmuuttajien kotouttamisessa. Menestyksellisen ja tehokkaan kotoutustyön edellytyksenä on yhteistyö kuntien eri toimialojen välillä ja yhteistyö toisten osapuolten, kuten hyvinvointialueen, työ- ja elinkeinotoimiston, KELAn, koulutusjärjestäjien ja kolmannen sektorin toimijoiden välillä. Kuntien kotoutumista edistävän ohjelman yksi tavoite on vahvistaa yhteistyötä ja selkeyttää työnjakoa näiden toimijoiden välillä.

Kotoutustyö on monialaista ja toimialarajat ylittävää työtä, jossa kunta ja työ- ja elinkeinotoimistot ovat keskeisiä vastuussa olevia osapuolia. Kotoutumista edistäviä palveluita järjestetään osana kunnallisia palveluita, kuntakokeilun työllisyyspalveluita, työ- ja elinkeinotoimistojen palveluita sekä osana kolmannen sektorin toimintaa.

Hangon ja Raaseporin kotouttamisohjelma 2024–2026 koostuu kolmesta eri osasta. Ensin yleinen, aloittava osa. Sitten seuraa toimintakuvauksia kaupungin kotouttamistyöstä sekä siitä, miten hyvinvointialue, Kela, koulutuksen järjestäjät sekä kolmannen sektorin toimijat toimivat maahanmuuttajien ja kotouttamiskysymysten parissa alueella. Kotouttamisohjelman kolmas osa käsittää kehitystavoitteita ja toimenpidesuunnitelmia, jotka on muotoiltu tämän ohjelman puitteissa ja joiden toteuttamiseen sitoudutaan tulevan ohjelmakauden aikana.

Länsi-Uudenmaan ensimmäinen kotouttamisohjelma laadittiin vuonna 1996, ja se päivitettiin vuonna 1999. Ohjelma koski Hangon, Tammisaaren, Karjaan, Pohjan ja Inkoon kuntia. Uusi päivitys tehtiin vuonna 2006. Vuonna 2011 tehtiin uusi ohjelma uuden kotoutumislain mukaisesti. Viimeisin kotouttamisohjelma hyväksyttiin vuonna 2019, ja se oli voimassa vuosina 2019–2023. Kotoutumisen edistämisestä annetun lain tulevan uudistuksen, jonka on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2025, johdosta tämä ohjelma tehdään kaudelle 2024–2026.

1.2. Kotouttamisohjelman perusteet

Kotouttamisohjelma perustuu lakiin kotoutumisen edistämiseksi, kuntalakiin ja maakuntalakiin. Näiden lakien lisäksi tämä ohjelma perustuu Raaseporin ja Hangon strategioihin sekä kytkeytyy kaupunkien muihin strategisiin asiakirjoihin, kuten hyvinvointikertomukseen ja -suunnitelmaan. Kotoutumista edistävä ohjelma sisältää siis teemoja, jotka nostetaan esiin kuntastrategioissa ja hyvinvointikertomustyössä.

Kotoutumislain mukaan kunnan tulee laatia kotouttamista edistävä ohjelma, jonka hyväksyy kunkin kunnan kunnanvaltuusto ja joka tarkistetaan vähintään joka neljäs vuosi.² Ohjelma tulee huomioida talousarviota ja taloussuunnitelmaa laadittaessa.³ Kunnan kulut niiden henkilöiden osalta, joita 2 §:n 2 ja 3 momentti tarkoittavat, korvataan edellyttäen, että kunta on laatinut kotouttamisen edistämistä kunnassa koskevan ohjelman ja että pakolaisten vastaanotosta on tehty sopimus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa.⁴

Laissa kotoutumisen edistämisestä sanotaan kuntien kotouttamisohjelmasta seuraavaa:

”Kunnan tai useamman kunnan yhdessä on laadittava kotoutumisen edistämiseksi ja monialaisen yhteistyön vahvistamiseksi kotouttamisohjelma, joka hyväksytään kunkin kunnan kunnanvaltuustossa ja jota tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Ohjelma otetaan huomioon kuntalain (365/1995) 65 §:n mukaista talousarviota ja -suunnitelmaa laadittaessa.”⁵

Raaseporin kaupungin vuosien 2022–2025 strategian kokonaisvaltainen visio on *”Ihana Raasepori toimii kestävästi”*. Keskeisiä arvojamme ovat *avoimuus, osallistavuus ja yhdenvertaisuus*. Näiden arvojen tulee näkyä kaikessa kaupungin toiminnassa. Kolme esille nostettua teema-alueita ovat *ihmiset edellä, sujuva arki ja huolehdimme Raaseporista*.

Hangon kaupungin strategian *”Hyvän elämän merikaupunki”* strategisena tavoitteena on kasvava, veto-voimainen merellinen kaupunki, jossa hyvä elämä perustuu sujuvaan arkeen, viihtyisään ympäristöön ja elinvoimaiseen yritystoimintaan. Kaupungin kestävä kehityksen tavoittelu ohjaa läpäisevästi kaikkea ja kaikkien tekemistä. Strategiset painopisteet ovat elinvoimainen, hyvinvoiva ja yhteisöllinen Hanko.

Kuntien tulee tehdä kullekin valtuustokaudelle kattava hyvinvointikertomus, joka sisältää tietoa asukkaiden terveydestä ja hyvinvoinnista kuluneen ajanjakson aikana. Jokaiselle uudelle ajanjaksolle laaditaan myös hyvinvointisuunnitelma, joka sisältää tavoitteet ja toimenpiteet asukkaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi sekä mittarit työn tulosten mittaamiseksi. Kotoutumista edistävän työn suunnitelma on tärkeä osa hyvinvointikertomustyötä, joka on lakisäätöistä ja jota tulee seurata vuosittain.

² Laki kotoutumisen edistämiseksi 1386/32 32 §

³ Kommunallagen (365/1995) 65 §

⁴ Lagen om främjande av integration 44 §, 32 §, landskapslagen 26 §, 41 §

⁵ Lagen om främjande av integration 32 §

Maahanmuutto ja maastamuutto ovat luonnollisia prosesseja globaalissa maailmassa, jossa ihmiset eri syistä lähtevät vanhasta kotimaastaan uuteen. Hangossa ja Raaseporissa asuu kulttuuri- ja kielitaustaltaan erilaisia ihmisiä. Visioiden saavuttaminen hyvin toimivasta ja hyvinvoivasta yhteiskunnasta, jota sekä Hango että Raasepori kuvaavat strategioissaan, vaatii, että varmistetaan kaikkien kuntalaisten huomioiminen työssä näiden strategisten päämäärien saavuttamiseksi ja että toimitaan aktiivisesti niiden esteiden poistamiseksi, jotka estävät maahanmuuttajia toimimasta täysivaltaisina kuntalaisina.

1.3. Kotouttamisohjelman työryhmä

Ohjelman on laatinut moniammatillinen työryhmä seutua ja aluetta edustavine asiantuntijoineen. Kotouttamispalvelupäällikkö johtaa työtä. Työryhmässä ovat mukana kuntien hyvinvointikoordinaattorit, varhaiskasvatuksen ja sivistyksen edustajat, työllisyyden kuntakokeilun asiantuntija, hyvinvointialueen edustaja ja Kelan edustaja. Raaseporin maahanmuuttajaneuvostolla on työryhmässä kaksi jäsentä. Työryhmän jäsenet ovat koonneet toimintakuvauksia sekä muotoilleet kehitystarpeet ja yhteistyömahdollisuudet, joiden keskipisteessä on maahanmuuttajien kotoutuminen paikallisessa perspektiivissä. Tarvittaessa on kuultu muita osastoja ja yksiköitä. Ohjelman kohderyhmää, ts. alueen maahanmuuttajia, on kuultu maahanmuuttajaneuvoston kautta. Luettelo työryhmän jäsenistä on ohjelman lopussa liitteenä.

1.4. Maahanmuuttajatilastoa Hangossa ja Raaseporissa

Raaseporissa on yhteensä noin 1 645 maahanmuuttajataustaista henkilöä eli sellaisia henkilöitä, jotka ovat syntyneet muussa maassa kuin Suomessa. Näiden henkilöiden osuus Raaseporin väestöstä on noin 6 %. Hangon vastaavat luvut ovat 375 henkilöä ja 4,80 %.

Kotimaisten kielten jälkeen suurimmat kieliryhmät ovat Raaseporissa viron kieli (213 henkilöä), venäjän kieli (204), arabian kieli (153), englannin kieli (114), kurdin kieli (113), thain kieli (70), ukrainan kieli (51) ja albanian kieli (47).

Hangossa yleisimmät kieliryhmät ovat ruotsin ja suomen kielten lisäksi venäjän kieli (89 henkilöä), viron kieli (58), thain kieli (37), kurdin kieli (24), puolan kieli (20), englannin kieli (18), saksan kieli (12) ja arabian kieli (11). Hangossa 36 henkilöä puhuu eri kieltä, kuin mitä tilastoihin kirjataan, tai jota puhuu alle 10 henkilöä. Tähän ryhmään kuuluvat Myanmarin kiintiöpakolaiset, joiden äidinkieli on karenin kieli.

I.5. Keskeisiä käsitteitä

Turvapaikanhakija on henkilö, joka pyytää suojaa ja oleskeluoikeutta vieraasta valtiosta. Tällaisella henkilöllä ei vielä ole oleskelulupaa Suomessa. Turvapaikanhakija saa pakolaisstatuksen, jos hänelle myönnetään turvapaikka.

Turvapaikka on oleskelulupa, joka myönnetään ulkomaalaisille turvapaikkamenettelyn yhteydessä pakolaisstatuksen perusteella.

Keskinäinen integraatio viittaa maahanmuuttajan ja yhteiskunnan vuorovaikutteiseen kehitykseen. Samalla kun maahanmuuttajat kotoutuvat, yhteiskunnasta tulee monikulttuurinen.

EU-kansalainen ja häneen verrattava henkilö on Euroopan Unionin (EU) jäsenvaltion tai Islannin, Liechtensteinin, Norjan tai Sveitsin kansalainen. EU-kansalaisella on oikeus liikkua vapaasti unionin alueella. EU-kansalaisen on pystyttävä itse elättämään itsensä, eli jos hän haluaa asua Suomessa, tulee hänellä olla työ tai toimiva yritys, opiskelupaikka, läheinen sukulaisside tai hänellä on oltava tarpeeksi varoja turvaamaan toimeentulonsa.

Perheenyhdistämisellä tarkoitetaan ulkomaalaiselle myönnettävää oleskelulupaa perhesiteiden takia. Suomen kansalaisen perheenjäsenet tai muun maan kansalaiset voivat hakea perheenyhdistämistä. Hakemuksen perheenyhdistämisestä voi tehdä esim. Suomen kansalaisen ulkomaalainen aviopuoliso, Suomessa työssä olevan tai opiskelevan ulkomaalaisen perheenjäsen tai pakolaisena Suomeen tulleen perheenjäsen. Suomessa asuvaa perheenjäsentä, jonka kanssa on tarkoitus elää perhe-elämää, kutsutaan perheenkokoajaksi. Hakemuksen oleskeluluvasta perhesiteiden pohjalta voi jättää vain ulkomailla asuva hakija itse.

Pakolainen on henkilö, joka pakenee vainoa. Pakolaisasema myönnetään henkilölle, joka on saanut turvapaikan jossakin valtiossa tai jonka UNHCR katsoo olevan pakolainen. Pakolainen on ulkomaalainen, jolla on perusteltua aihetta pelätä joutuvansa vainotuksi alkuperänsä, uskonsa, kansallisuuden tai tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen tai poliittisen mielipiteen vuoksi. Pakolaisstatus myönnetään henkilölle, joka on saanut turvapaikan jossakin valtiossa, tai jonka UNHCR katsoo olevan pakolainen.

Kotoutumisella tarkoitetaan maahanmuuttajan ja yhteiskunnan vuorovaikutteista kehitystä, jonka tavoitteena on antaa maahanmuuttajalle yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja samalla, kun tuetaan hänen mahdollisuuksiaan oman kielen ja kulttuurin ylläpitämiseen (laki kotoutumisen edistämiseksi 1386/2010, 3 §).

Kotoutumisen edistäminen on monialaista työtä, joka tukee ja edistää maahanmuuttajien kotoutumista viranomaisten ja muiden toimijoiden toimenpiteiden ja palvelujen avulla.

Kotoutumiskoulutus parantaa aikuisten maahanmuuttajien mahdollisuuksia osallistua suomalaiseen yhteiskuntaan. Saadakseen työttömyysetuutta on osallistuttava alkukartoitukseen ja opiskeltava kotoutumiskoulutuksessa. Velvollisuus osallistua koulutukseen koskee sekä työvoimakoulutusta että vapaaehtoista koulutusta, joka tapahtuu työllisyysetuudella. Kotoutumiskoulutuksessa osallistujat oppivat suomea tai ruotsia ja saavat kommunikaatiovalmiuksia sekä yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia valmiuksia. Osallistujille tehdään lisäksi henkilökohtainen ammattisuunnitelma. Työvoimakoulutuksena

maahanmuuttajat voivat myös suorittaa peruskoulu- ja lukio-opintoja, jos se helpottaa työmarkkinoille tai jatkokoulutukseen pääsyä. Kotoutumiskoulutusta järjestetään opetushallituksen ohjeiden mukaisesti.

Kansainvälinen suojelu tarkoittaa EU-direktiivin ja Suomen ulkomaalaislain mukaan pakolaisasemaa tai toissijaista suojeluasemaa.

Maahanmuuttaja on henkilö, joka muuttaa toiseen maahan (Suomeen).

Kiintiöpakolainen on henkilö, jonka YK:n pakolaisjärjestö UNHCR on katsonut pakolaiseksi ja jolle on myönnetty oleskelulupa valtion talousarviossa päätetyn pakolaiskiintiön mukaisesti. Viime vuosina Suomen pakolaiskiintiö on ollut 750–1 050 henkilöä.

Laillinen oleskelu tarkoittaa sitä, että ulkomaalainen oleskelee maassa tarvittavien ja voimassa olevien lupien nojalla. Oleskelu maassa on laillista, kun ulkomaalainen oleskelee maassa voimassa olevalla viisumilla, viisumivapauden nojalla tai voimassa olevalla oleskeluvalla. Ulkomaalainen saa oleskella maassa laillisesti myös sen ajan, jonka hänen oleskelulupa- tai turvapaikkahakemuksensa käsittely vie.

Vastaanottokeskus vastaa turvapaikanhakijan ylläpidosta ja palvelusta sen ajan, kun turvapaikkahakemusta käsitellään. Lyhennetään usein: VOK (vastaanottokeskus).

Laiton oleskelu tarkoittaa, että ulkomaalainen oleskelee Suomessa ilman voimassa olevia ja tarpeellisia asiakirjoja. Oleskelu Suomessa on laillista, kun ulkomaalaisella on voimassa oleva viisumi tai viisumivapaus tai kun henkilöllä on voimassa oleva oleskelulupa. Ulkomaan kansalainen oleskelee Suomessa laillisesti myös sen ajan, kun hänen oleskelulupa- tai turvapaikkahakemustaan käsitellään.

Paperiton on yleensä henkilö, jonka edellytykset lailliseen oleskeluun ovat lakanneet, koska turvapaikkahakemus on hylätty tai esim. viisumi on umpeutunut. Kaikilla Suomessa oleskelevilla on oikeus kiireelliseen sosiaali- ja terveydenhuoltoon, joka käsittää ruoan, hätmajoituksen sekä kiireellisen sairaan- ja terveydenhoidon. Paperittomilla lapsilla ja raskaana olevilla on oikeus samaan sairaus- ja terveydenhoitoon kuin muillakin Hangon ja Raaseporin kuntalaisilla.

Tilapäinen suojelu – Tilapäinen suojelu on tarkoitettu Ukrainasta sotaa pakeneville henkilöille. Tilapäinen suojelu mahdollistaa suojelun antamisen rajatulle määrälle henkilöitä nopeassa ja turvapaikkaprosessia yksinkertaisemmassa prosessissa.

Kolmansien maiden kansalaiset ovat ulkomaalaisia, jotka eivät ole EU:n kansalaisia tai sitä vastaavia henkilöitä, eli Islannin, Liechtensteinin, Norjan tai Sveitsin kansalaisia.

UNHCR on Yhdistyneiden Kansakuntien pakolaisjärjestö. YK:n pakolaisjärjestö.

Ulkomaalainen on henkilö, joka ei ole Suomen kansalainen. Pääsääntönä on, että ulkomaalainen tarvitsee Suomessa kotikunnan voidakseen käyttää kunnallisia palveluja. Maistraatti kirjaa ulkomaalaisen vakituiseksi asukkaaksi kuntaan ja antaa hänelle kotikunnan seuraavien kriteerien mukaan:

- EU-kansalaisen ja häneen verrattavissa olevan henkilön on ensin rekisteröitävä oleskelunsa Maahanmuuttovirastossa.

- Kolmansien maiden kansalaiset, eli henkilöt, jotka muuttavat Suomeen EU:n ja Schengen-alueen ulkopuolisesta maasta, tulee olla Maahanmuuttoviraston myöntämä toistaiseksi voimassa oleva tai pysyvä oleskelulupa.
- Toisen pohjoismaan kansalainen voi saada kotikunnan Suomesta, jos hänen on tarkoitus asua Suomessa vähintään vuoden.
- Jos ulkomaalaisella on esittää työsopimus tai opintotodistus, josta ilmenee, että työsuhde tai opiskelu kestää vähintään kaksi vuotta.
- Jos ulkomaalainen voi esittää sukuselityksen, jonka mukaan hänen syntyperänsä on suomalainen.
- Huolimatta ulkomaalaisen kansalaisuudesta voi hän saada kotikunnan Suomessa, jos hän oleskelee maassa laillisesti ja hänen perheenjäsenellään (puoliso, alaikäinen lapsi, jonka huoltaja hän on) on kotikunta Suomessa ja hänellä on tarkoituksena asua Suomessa vähintään yhden vuoden.

Kela päättää, onko ulkomaalaisella oikeus asumisperusteiseen sosiaaliturvaan ja Kelan etuuksiin vai ei. Henkilöllä on oikeus asumisperusteiseen sosiaaliturvaan, jos asuminen Suomessa on jatkuvaa. Jatkuvalla tarkoitetaan mm. paluumuuttoa, vähintään kahden vuoden työtä Suomessa, kansainvälistä suojelua sekä avioliittoa tai muuta läheistä perhesuhdetta Suomessa asuvaan henkilöön.

1.6. Kotoutumisen edistämisestä annetun lain uudistus

Kotoutumislakia uudistetaan yhdessä työvoimapalvelu-uudistuksen kanssa l.l.2025 lukien. Näiden uudistuksien tavoitteena on vahvistaa maahan muuttaneiden työllisyyttä, työllisyyttä tukevia valmiuksia, kielitaitoa ja osallisuutta yhteiskuntaan. Keskeinen osa kotoutumislain uudistusta on kotoutumistyön kokonaisvastuun ja lakisääteisten tehtävien siirtäminen kunnille sekä kotoutumisen ja pakolaisten vastaanoton rahoitusmallin uudistaminen. Kotoutumislain uudistamisen tavoitteena on nopeuttaa ja tehostaa maahanmuuttajien kotoutumista, jotta he nopeammin kiinnittyvät työelämään. Laki haluaa myös vahvistaa työvoiman ulkopuolella olevien henkilöiden kotoutumista. Maahanmuuttajataustaisia naisia kohdellaan laissa erityisryhmänä, joka tarvitsee erityistoimia. Ajatuksena on, että tukemalla naisten osallisuutta tuetaan koko perheen kotoutumista. Tämä toteutuu tarjoamalla esimerkiksi kotoutumista edistäviä palveluja, kuten osa-aikaisia kieliopintoja, kotihoidon tukea saaville henkilöille.

Kuntien vastuu lisääntyy merkittävästi lakiuudistuksen myötä ja täsmentyy lainsäädännössä. *Kotouttamisohjelma*-termin merkitys muuttuu uudessa laissa. Kotouttamisohjelma tulee viittaamaan kuntien tai kuntayhtymien laatimaan palvelukokonaisuuteen, jonka tulee sisältää seuraavaa: osaamisen ja kotoutumispalvelujen tarpeen arviointi, kotoutumissuunnitelma, monikielinen yhteiskuntaorientaatio, kotoutumiskoulutus ja kielitesti, muu koulutus ja muut palvelut, ohjaus ja neuvonta, osaamisen ja kotoutumispalvelutarpeen loppuarviointi ohjelman lopussa sekä jatko-ohjaus työ- ja elinkeinoelämään, koulutukseen tai muihin tarvittaviin palveluihin. Kuntien kotouttamisohjelman palvelujen tavoitteena on edistää kotoutumista, työllistymistä ja yrittäjyyttä, osaamista ja työelämävalmiuksia, yhdenvertaisuutta, osallisuutta ja yhdenvertaisuutta, terveyttä ja hyvinvointia, arjen kansalaisvalmiuksia sekä osallistumista järjestötoimintaan ja muuhun yhteiskunnalliseen toimintaan.

Tämän kotouttamisohjelman kaudella, ts. vuosina 2024–2026, suuri osa kotouttamispalveluiden kehittämistyöstä keskittyy kotoutumislain uudistuksen valmistelutyöhön ja sen jälkeen kunnille säädettyjen tehtävien toimeenpanoon.

2. Kotoutumista edistävät palvelut Hangossa ja Raaseporissa: toiminta sekä eri viranomaisten ja jaostojen välinen vastuun ja työn jako

2.1. Raaseporin kaupungin kotouttamispalvelut

Raaseporin kaupungin kotouttamispalvelut on työllisyys- ja kotouttamispalveluiden yksikkö, Raaseporin kaupungin elinkeino- ja työllisyyspalveluiden toimialalla. Hangon kaupungilla on kotouttamispalveluiden ostamista koskeva jatkuva sopimus Raaseporin kaupungin kanssa. Tämän sopimuksen perusteella Hangon asukkaat pääsevät Raaseporin kaupungin kotouttamispalveluiden tuottamiin kotoutumista edistäviin palveluihin. Raaseporin kaupungin kotouttamispalveluilla on koordinoiva vastuu Hangon ja Raaseporin kotoutumistyöstä. Tämä merkitsee käytännössä sitä, että kotouttamispalvelut tekee yhteistyötä muiden yksiköiden, toimialojen, viranomaisten ja toimijoiden kanssa kysymyksissä, jotka koskevat kotoutumista ja maahanmuuttajataustaisia henkilöitä. Kotouttamispalvelut ei suorita muiden osastojen ja viranomaisten työtehtäviä, vaan Raaseporin kaupungin kotouttamispalvelut pyrkii sen sijaan hyvään yhteistyöhön muiden toimijoiden kanssa varmistaakseen, että kaikki kunnalliset palvelut ovat maahanmuuttajataustaisten ihmisten saatavilla ja että heillä on mahdollisuus kaikilla tasoilla ja kaikissa elämän vaiheissa elää täyttä ja hyvää elämää Hangossa ja Raaseporissa.

Kotouttamispalveluiden henkilöstöllä on kokonaisvaltainen vastuu kotoutumisprosessin aloittamisesta henkilöille, joille on myönnetty kansainvälinen suojelu, ts. oleskeluluvan saaneet pakolaiset. Tiimiin kuuluvat kotouttamispalvelupäällikkö ja kotouttamisohjaaja. Kotouttamispalveluiden henkilöstö tekee yhteistyötä hyvinvointialueen terveys- ja sairaanhoitohenkilöstön ja sosiaalipalveluiden, Kelan, työllisyyden kuntakokeilun, koulutusjärjestäjien, varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja kolmannen sektorin tahojen kanssa, jotta se voi turvata, että asiakkaat saavat sitä palvelua, jota he tarvitsevat ja joihin heillä on laillinen oikeus.

Kotouttamispalveluiden työ perustuu lakiin kotoutumisen edistämisestä. Kotouttamispalveluiden palvelun tavoitteena on, että niitä ei tarvita ja että asiakkaat osaavat itse navigoida kunnallisessa palvelutarjonnassa ja suomalaisessa yhteiskunnassa.

2.1.1. Kotouttamispalveluiden tehtävät ja toimintamuodot

Kotouttamispalvelut tarjoaa opastusta, neuvontaa ja tietoa kaikille maahanmuuttajille Hangossa ja Raaseporissa. Kotouttamispalvelut tukee ja opastaa maahanmuuttajataustaisia henkilöitä kontakteissa eri viranomaisten kanssa, kuten Kela, kuntien työllisyyskokeilu, terveydenhuolto, sosiaalipalvelut, perusopetus, päivähoito, Maahanmuuttovirasto, oikeusaputoimisto ja muut viranomaiset. Kotouttamispalveluilta saa tukea asioiden hoitamisessa sekä neuvoa ja opastusta kaikissa kysymyksissä, jotka koskevat elämistä ja asumista Suomessa. Kotouttamispalveluiden puoleen voi käännyä riippumatta oleskeluluvan tyypistä tai Suomessa oleskelun kestosta. Myös paperittomat henkilöt, joilla ei ole oleskelulupaa, voivat saada ohjausta ja palveluneuvontaa kotouttamispalveluilta.

Kotouttamispalvelut pyrkii tarjoamaan matalan kynnyksen toimintaa. Tämä tarkoittaa sitä, että maahanmuuttotoimiston palvelujen tulee olla mahdollisimman helposti saatavilla ja että kynnyksen ottaa yhteyttä maahanmuuttotoimistoon on oltava matala. Kotouttamispalveluilla on avoin vastaanotto yhtenä iltapäivänä viikossa, jolloin voi tulla ilman ajanvarausta. Muina aikoina käynnit sovitaan mielellään ajanvarauksella, joko tulemalla palvelupisteeseen varaamaan aika tai ottamalla puhelimitse tai sähköpostitse yhteyttä. Kotouttamispalvelut järjestää tarvittaessa tulkkaukspalveluita.

Maahanmuuttajien kotouttaminen ei ole ylhäältä johdettu prosessi, vaan maahan muuttavan henkilön oma toiminta ja motivaatio ovat kotoutumisprosessissa kantava voima. Kaikille maahanmuuttajataustaisille henkilöille on annettava tukea ja opastusta siten, että heillä on mahdollisuus löytää oma paikkansa yhteiskunnassa. Kulttuuria ja uskonnollista taustaa huomioiva ja ymmärtävä kunnioittava kohtelu on tärkeää niille, jotka työssään kohtaavat maahanmuuttajataustaisia henkilöitä. Toimiva kommunikaatio ja asiakassuhde rakentuvat molemminpuoliselle kunnioitukselle ja luottamukselle. Avoin ja selkeä kommunikaatio on erityisen tärkeää silloin, kun työskennellään maahanmuuttajataustaisten ihmisten kanssa, joille sosiaaliset koodit ja yhteiskunnalliset odotukset voivat olla epäselviä ja vaikeita ymmärtää. Työ ja kommunikaatio maahanmuuttajataustaisten ihmisten kanssa voi olla erityisen haastavaa puutteellisen kielitaidon vuoksi. Monissa kulttuureissa voi myös olla suuri kunnioitus tai epäluulo viranomaisia kohtaan, ja tyytymättömyyden ja kyseenalaistamisen ilmaisemista voidaan katsoa pahalla. Nämä näkökohdat on tärkeää ottaa huomioon työssä ja asiakasviestinnässä.

2.1.2. Pakolaisten vastaanotto

Pakolaisaseman saaneilla henkilöillä on erilaisia tapoja asettua kuntiin. Henkilö voi saapua kiintiöpakolaisena, kun hän sitä ennen on läpikäynyt valtiollisen valintaprosessin ja kun hänelle on annettu oleskelulupa ennen matkan järjestämistä Suomeen. Tällöin vastaanottavalla kunnalla on ennakkotieto henkilöstä ja muun muassa majoitus valmiina. Suomeen voi tulla myös turvapaikanhakijana, ja kun turvapaikka on myönnetty, henkilö saa kuntapaikan vastaanottokeskuksen kautta. On myös mahdollista muuttaa kuntaan itsenäisesti sen jälkeen, kun on saanut myönnetyn pakolaisaseman ja oleskeluluvan tai saapua Suomeen perheen yhdistämisprosessin kautta. Yhteistä näille eri pakolaiskategorioille on, että kaikilla on samat oikeudet kuin muilla kuntalaisilla saada kunnallisia ja valtiollisia palveluja. Kotoutumista edistävien palvelujen suunnittelussa on tärkeää ottaa huomioon, että eri ryhmien sisällä tai välillä voi olla suurta vaihtelua näille palveluille asetetuissa tarpeissa ja vaatimuksissa sekä niiden kattavuudessa ja tarvitun tuen tehokkuudessa. Henkilö, joka saapuu kiintiöpakolaisena suoraan Raaseporiin, tarvitsee yleensä laajempia tuki- ja kotoutumispalveluita kuin henkilö, joka on saapunut Suomeen turvapaikanhakijana ja joka on jo pidemmän aikaa asunut maassa saatuaan oleskeluluvan. Tukitarvetta ja tukimuotoja tulee kuitenkin aina arvioida yksilökohtaisesti, ja ne voivat vaihdella kotoutumisaikana ja sen jälkeen.

ELY-keskuksen kanssa kiintiöpakolaisten koordinoinnista solmitun nykyisen sopimuksen mukaan Raaseporin kaupungin on otettava vastaan 25 kiintiöpakolaista joka kolmas vuosi. Tämä sopimus laadittiin vuonna 2014, ja silloin kaupunki otti vastaan 25 henkilön ryhmän Syyriasta. Vastauksena pakolaiskriisiin ja kuntapaikkojen suureen tarpeeseen Raaseporin kaupunginhallitus päätti 7.3.2016 myöntää 68 kuntapaikkaa vuosina 2016–2017 sellaisille pakolaisille, jotka ovat saaneet oleskeluluvan. Samankaltainen päätös tehtiin Raaseporin kaupunginhallituksessa 9.4.2018, kun myönnettiin 20 + 20 kuntapaikkaa vuosille 2018 ja 2019. Vuonna 2020 Raaseporissa oli kiintiöpakolaisten vastaanottovuosi. Koronapandemian vuoksi pakolaisten vastaanotto viivästyi ja vaikeutui. Viimeinen 28:sta kuntapaikan saaneesta kiintiöpakolaista saapui Raaseporiin keväällä 2023, eli samana vuonna, kun kaupunki taas valmistautui ottamaan vastaan seuraavan pakolaiskiintiön.

Hangon kaupungilla on ELY-keskuksen kanssa kiintiöpakolaisten vastaanottosopimus, jonka mukaan Hangon tulee ottaa vastaan noin 30–40 kiintiöpakolaista viiden vuoden välein. Hankoon tuli viimeksi kiintiöpaikalaisryhmä vuonna 2012, eli 30 henkilöä Myanmarista. Vaikka Hanko ei ole ottanut vastaan kiinteistöpakolaisia viimeisten 12 vuoden aikana, pakolaistyö on jatkunut muulla tavalla. Vuosina 2015–2020 Punainen Risti ylläpiti Hangossa pakolaisten vastaanottokeskusta. Vastaanottokeskuksessa oli 150 paikkaa huoneistoihin sijoitettuna. Hangon kaupungin resurssit kohdennettiin tänä aikana

vastaanottokeskuksen asukkaille, jotka saivat muun muassa perusopetusta ja lastensuojelupalvelua kaupungista. Lisäksi kuntapaikkoja tarjottiin oleskeluluvan saaneille vastaanottokeskuksen asukkaille. Hangon kaupungilla on vuonna 2023 Nihtisillan vastaanottokeskuksen kanssa kuntamallia koskeva sopimus, mikä mahdollistaa sen, että kaupunki tuottaa ukrainalaisille pakolaisille vastaanottopalveluita asumis- ja ohjauspalveluiden muodossa. Kotikuntaa hakevat pakolaiset voivat ottaa vuokrasopimuksen itselleen ja jatkaa asumista Hangossa.

2.1.3. Ukrainalaispakolaiset Hangossa ja Raaseporissa

Helmikuussa 2022 alkanut Venäjän hyökkäyssota johti suureen pakolaisvirtaan Ukrainasta muualle Eurooppaan. Suurin osa pakolaisista siirtyi muualle Ukrainaan tai naapurimaihin, mutta sodan puhkeamisen jälkeen Suomeen on saapunut noin 50 000 henkilöä, jotka ovat hakeneet ja saaneet tilapäistä suojelua. Tällainen suojele perustuu EU:n asetukseen, ja se mahdollistaa ukrainalaisten pakolaisten suojele ja huolenpidon turvapaikkaprosessia joustavammin ja nopeammin. Tilapäinen suojele on yksi tilapäisen oleskeluluvan muoto, joka myönnetään vuodeksi kerrallaan. Henkilöille, joille on myönnetty tilapäistä suojele Suomessa, saavat sosiaali- ja terveyspalvelunsa vastaanottokeskuksen kautta, kunnes he ovat saaneet kotikunnan. Vuoden Suomessa asuttuaan he voivat hakea kotikuntaa, ja he ovat tuolloin oikeutettuja sosiaali- ja terveyspalveluihin samoin perustein kuin muut kunnan asukkaat. Kela päättää oikeudesta omiin etuihinsa.

Sodan syttymisen jälkeen Suomeen tulleista noin 50 000 ukrainalaisesta osa on asettunut myös Hankoon ja Raaseporiin. Virallista tietoa kuntiin saapuneiden ihmisten määrästä ei ole saatavilla, mutta käytettävissä olevien lukujen perusteella tehty arvio osoittaa, että Raaseporissa on asunut pidemmän aikaa enintään 150 henkilöä ja Hangossa noin 70 henkilöä. Ukrainalaiset pakolaiset tulivat Raaseporiin ja Hankoon omasta aloitteestaan tai vapaaehtoistyön kautta. Joillakin oli alueella kontakteja tai perheenjäseniä, jotka pystyivät järjestämään majoituksen. Vapaaehtoiset ja yhdistykset järjestivät myös kuljetuksia Ukrainasta Suomeen.

Majoitus järjestettiin yksityismajoituksiin tai vastaanottokeskuksiin. Hankolaiset ja raaseporilaiset vapaaehtoiset henkilöt ja yhdistykset järjestivät myös tällaisia kuljetuksia.

Vastauksena keväällä 2022 Suomeen saapuneiden ukrainalaispakolaisten suureen määrään Maahanmuuttovirasto lanseerasi ukrainalaispakolaisten majoitusmallin, ns. ”kuntamallin”. Tämä malli mahdollisti kunnille majoituksen ja muiden vastaanottopalvelujen, kuten ohjauspalvelujen, järjestämisen 1.5.2022–31.12.2023. Kunnilla oli mahdollisuus tehdä yhteistyösopimus sosiaali- ja terveyspalveluista vastaavan vastaanottokeskuksen kanssa, ja kunta järjesti majoitus- ja ohjauspalvelut. Kunnat saivat Maahanmuuttovirastolta korvauksen per majoitusvuorokausi ja henkilö. Raaseporin kaupunki solmi kuntamallin puitteissa Punaisen Ristin Halikon vastaanottokeskuksen kanssa ajanjaksoksi 1.5.2022–31.12.2023 sopimuksen, jolla kaupunki tarjosi asumista ja ohjausta noin 100 henkilölle. Hangon kaupunki solmi Nihtisillassa sijaitsevan Luonan vastaanottokeskuksen kanssa sopimuksen, jolla Hangon kaupunki sai asumisen järjestettyä noin 40 ukrainalaiselle.

Maahanmuuttovirasto on ilmoittanut kuntamallin päättyvän 31.12.2023. Yli vuoden Suomessa asuneet ukrainalaiset pakolaiset voivat hakea kotikuntaa ja jatkaa asumista kunnassa omalla vuokrasopimuksella. Niille, jotka eivät täytä yhden vuoden asumisvaatimusta tai jotka eivät halua hakea kotikuntaa, tarjotaan majoitusta vastaanottokeskuksessa tai he voivat järjestää majoituksen itse. Maahanmuuttovirasto ei kuitenkaan korvaa asumista 31.12.2023 jälkeen.

Ukrainan pakolaiskriisi ja se, kuinka kansalaisyhteiskunta heidät vastaanotti, osoitti vapaaehtoisten, kolmannen sektorin, kuntien ja valtion viranomaisten yhteistyön tarpeen ja vahvuuden. Kun suurin osa ukrainalaisista pakolaisista on ollut Suomessa pidempään, tuen tarve muuttuu kiireellisestä majoituksen, tarvikkeiden ja toimeentulon tarpeesta pidemmän aikavälin suunnitelmaksi, jossa kotoutumista edistävien palvelujen saatavuus, kuten ohjauksen ja neuvontapalvelut, kotoutumiskoulutus, ammatillinen koulutus ja työpaikat, ovat keskeisiä.

Kotikunnan Raaseporista ja Hangosta saaneiden kaikkien ukrainalaisten pakolaisten tavoittamiseksi kotouttamispalveluista lähetetään tietoa ukrainan kielellä. Maahanmuuttajapalvelut osallistuu ja järjestää ukrainalaisille pakolaisille tarkoitettuja tiedotustilaisuuksia yhdessä vastaanottokeskuksien, Kelan ja muiden tahojen, kuten kulttuuriopiston, kanssa. Kotouttamisohjaajat osallistuvat myös kuntakokeilun kotoutumissuunnitelmien laatimiseen silloin, kun se arvioidaan tarkoituksenmukaiseksi.

2.1.4. Pakolaisten vastaanoton taloudelliset korvaukset

Kunnalle myönnetään laskennallista korvausta jokaisesta henkilöstä, jolla on pakolaisasema ja joka on kirjoilla kunnassa. Jokaisesta vastaanotetusta yli 7-vuotiaasta henkilöstä saadaan laskennallinen korvaus, joka on 1 955 euroa/vuosi, ja 6 503 euroa/vuosi henkilöistä, jotka ovat alle 7-vuotiaita. Korvaus maksetaan neljältä vuodelta kiintiöpakolaisten osalta ja kolmelta vuodelta niiden henkilöiden osalta, joilla on muu pakolaisasema. Kotouttamislaki sanoo seuraavaa korvauksista ”Kunnalle maksetaan valtion varoista laskennallista korvausta 2 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitettun henkilön ohjauksesta, neuvonnasta ja muusta kotoutumista tukevan toiminnan järjestämisestä”.⁶ Laskennalliset korvaukset, jotka kunta saa pakolaisaseman omaavista henkilöistä, muodostavat suuren osan Raaseporin kaupungin kotouttamispalveluiden talousarviosta.

Kunnille ja hyvinvointialueelle voidaan korvata pakolaisaseman saaneille henkilöille aiheutuneet erityiskustannukset. Kunnan osalta kyse voi olla kiintiöpakolaisten asumisen valmistelusta aiheutuvista kustannuksista sekä tulkkaus- ja käännöskustannuksista. Hyvinvointialueelle voidaan korvata sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksista todelliset kustannukset, esimerkiksi sairauden tai vamman edellyttämän pitkäaikaisesta sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä aiheutuneet kustannukset, sosiaalitoimen erityiset kustannukset (esim. lastensuojelu), kunnalle muista erityisistä syistä aiheutuneet kustannukset tai ilman huoltajaa maassa olevien lasten ja nuorten palveluista aiheutuneet kustannukset. Kustannusten on oltava huomattavia, yli 4 300 euroa, ja korvausajanjakson korkeintaan kymmenen vuotta. Hyvinvointialue saa myös korvausta pakolaisaseman saaneelle henkilölle myönnetystä täydentävästä ja ehkäisevästä toimeentulotuesta. Korvausaika on korkeintaan kolme vuotta.

Kunta saa korvausta niistä tulkkauspalveluista, joita on tarvittu kotoutumispalveluiden alkuvaiheessa, kotoutumissuunnitelman laatimisessa sekä perusopetuksessa ja varhaiskasvatuksessa. Joissakin tapauksissa voidaan korvata myös käännöskustannukset. Tulkkaus- ja käännöspalvelut korvataan todellisten kustannusten mukaan. Vastaavasti hyvinvointialueelle korvataan pakolaisaseman saaneiden henkilöiden kanssa työskentelystä aiheutuneet tulkkaus- ja käännöskustannukset.

2.1.5. Kotoutumisprosessin aloitusvaiheen tuki

Raaseporin kaupungin kotouttamispalveluilla on pääasiallinen vastuu pakolaisten kotoutumisprosessin aloitusvaiheessa. Kotoutumisvaiheen alussa kotouttamisohjaajista tulee usein ensisijainen kontakti ympäröivään yhteiskuntaan ja suomalaiseen kulttuuriin. Kotouttamisohjaajien työtehtäviin kuuluu lähinnä asiakkaiden ohjaaminen ja tukeminen kaikissa Suomessa asumista ja elämistä koskevissa asioissa.

⁶ Laki kotoutumisen edistämisestä, luku 6 § 46

Näitä asioita ovat asumiseen liittyvät kysymykset, pankkitilin avaaminen, rekisteröinnin hoitaminen digi- ja väestötietovirastossa, Kelassa, TE-toimistossa/kuntien työllisyyskokeilussa, henkilöllisyystodistuksen järjestäminen ja oleskelulupa-asioissa avustaminen, lasten ilmoittaminen varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen sekä vanhempien tukeminen näissä yhteyksissä. Kotouttamisohjaajat auttavat myös perheiden yhdistämisprosesseissa. Kiintiöpakolaisten vastaanottamisen yhteydessä, jos samaan aikaan saapuu suurempi joukko ihmisiä, voidaan kotoutumisprosessin aloitusvaiheessa käyttää lisäresurssia lyhyemmäksi ajaksi, kun ohjauksen ja tuen tarve käytännön asioissa on suurin.

Vuonna 2017 kotouttamispalveluiden pakolaisten vastaanottiimiin perustettiin sairaanhoitajan toimi. Vuonna 2022 toimi siirrettiin kotouttamispalveluista terveysterveystoimintaan, mutta työnkuva pysyi pääosin samanlaisena. Tehtävään erityisesti nimetty sairaanhoitaja on helpottanut yhteistyötä kotouttamispalveluiden ja sosiaali- ja terveydenhuollon välillä sekä taannut sujuvamman hoitoprosessin juuri tulleeille pakolaisille, joiden on heikon kotimaisten kielten taidon vuoksi vaikea hoitaa omia sairaus- ja terveysasioita ja ymmärtää yhä enemmän digitalisoituvampaa sairaanhoitojärjestelmää. Sairanhoitaja on myös koordinoanut terveystarkastukset, jotka suoritetaan pakolaisen saapuessa Suomeen. Kotouttamispalveluiden sairaanhoitaja tarjoaa myös ehkäisevää terveydenhoitoa, kuten neuvontaa erilaisissa terveyteen ja sairauksiin liittyvissä asioissa.

Kotoutumisen aloitusvaiheessa on myös tärkeää järjestää mahdollisuus tutustua kaupungin vapaa-aajanviettojärjestelmään ja yhdistystoimintaan sekä tarjota ja kouluttaa ystäväperheitä juuri saapuneille yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa. Ryhmäohjaustilaisuuksia, jotka keskittyvät eri teemoihin kuten Kelan tukijärjestelmään, lapsiperheiden palveluihin, terveys- ja sairaanhoitoaiheisiin jne. tulee järjestää tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan yhteistyössä kunnan muiden osastojen ja toimialojen kanssa. Vertaistukiryhmien ja muun vapaaehtoistoiminnan kautta voivat aikaisemmin saapuneiden pakolaisten ja maahanmuuttajien kokemukset ja tiedot helpottaa kotoutumista ja pakolaisten sopeutumista uuteen kotimaahansa.

Kaikilla yli 17-vuotiailla maahanmuuttajilla on oikeus saada kotoutumissuunnitelma ja alkukartoitus.⁷ Jos maahanmuuttaja on työtön työnhakija ja siten TE-toimiston ja kuntien työllisyyskokeilun asiakas, laatii TE-toimisto/kuntakokeilu suunnitelman ja kartoituksen yhdessä asiakkaan kanssa. Maahanmuuttaja valitsee kotoutumissuunnitelman laatimisen yhteydessä kotoutumiskielekseen joko suomen tai ruotsin, jota asiakas sitten opiskelee. Asiakas valitsee kotoutumiskielen vapaasti, mutta on toivottavaa, että koko perhe tekee saman valinnan. Ruotsin kielen kurssit järjestetään omaehtoisina kursseina Lärkullassa tai työvoimapolitiittisena kotoutumiskoulutuksena etäyhteydellä. Jos maahanmuuttaja ei ole TE-toimiston/kuntakokeilun asiakas, vaan esim. kotona lapsen kanssa, tai jos asiakas on seniori, kotouttamispalveluiden tulee laatia nämä suunnitelmat ja kartoitukset yhdessä asiakkaiden kanssa. Perheiden kanssa voidaan myös laatia erillinen kotoutumissuunnitelma, jos katsotaan, että se edistää perheen kotoutumista. Laatimalla nämä suunnitelmat kotouttamispalveluiden henkilökunta saa paremman käsityksen perheiden tilanteesta ja heidän tarpeistaan saada palveluja ja tukea. Jos asiakas tai perhe tarvitsee intensiivisempää tukea ja palvelua, palvelutarpeesta tulee tehdä arvio yhteistyössä hyvinvointialueen ja aikuissosiaalityön kanssa.

⁷ Laki kotoutumisen edistämiseksi (1386/2010) § 10–§ 18

2.1.6. Tulkkauspalvelut

Raaseporin kaupungin kotouttamispalvelut koordinoi kaupungin yksiköiden tulkkauspalvelua. Tämä voi tapahtua joko palkkaamalla paikallisen tulkin tai tilaamalla tulkkauspalvelua sitä välittäviltä yrityksiltä. Youpret-tulkkauspalvelu hoitaa tällä hetkellä Hangon kaupungin tulkkauspalvelut, ja tulkkaus tapahtuu yleensä puhelintulkkauksena. Muut kuin kunnalliset toimijat, kuten hyvinvointialue, hoitavat tulkkauspalvelut omien ohjeidensa mukaan. Tulkin tarpeesta päättää tilaava viranomainen. Jokaisella henkilöllä, joka tarvitsee tulkkiä, on kielilain (423/2003) ja lain kotoutumisen edistämisestä (1386/2010) mukaan oikeus tähän palveluun yhteydenpidossa viranomaisiin asioissa, jotka koskevat kotoutumistoimenpiteitä, sosiaali- ja terveydenhuoltoa, varhaiskasvatusta ja sivistystä tai muita viranomaisen alullepanemia asioita.

Puhelintulkkaus, eli tulkki on mukana puhelimen välityksellä, on varteenotettava vaihtoehto, kun tarvitaan tulkkiä. Puhelintulkkaus voi olla halvempaa ja yksinkertaisempaa järjestää, etenkin sellaisissa tapauksissa, jossa tulkin työmatkasta Hankoon tai Raaseporiin tulisi pitkä. Puhelintulkkaus on myös osoittautunut hyväksi ja tehokkaaksi ratkaisuksi monissa tilanteissa, kun on nopeasti ja odottamatta tarvittu tulkkausta. Laitteiston ja puhelimen on oltava uudenaikaisia ja vastattava nykyhetken vaatimuksia. Muissa tilanteissa, kun esim. läsnä on useita ihmisiä tai jos tulkin apua tarvitseva on lapsi, on läsnä oleva tulkki parempi vaihtoehto. Tulkkiä käytettäessä on viisainta varata kaksinkertainen aika tehtävään kuin vastaava asia tavallisesti muuten veisi.

Tulkkipalvelut henkilöille, joille on myönnetty kansainvälinen suojelu (pakolaiset), korvaa valtio, kunnes henkilö on saanut Suomen kansalaisuuden. Raaseporissa näiden asiakkaiden laskuttaminen tapahtuu kotouttamispalveluiden kautta, joka sitten hakee kulut takaisin ELY-keskukselta. Muiden maahanmuuttajien (ei pakolaiset) osalta tulkkauskulut maksaa tilaava viranomainen. Hangon kaupunki vastaa omasta tulkkauskulutuksesta ja korvaushakemuksista.

2.2. Sivistystoimi

Koulutus on keskeisessä asemassa maahanmuuttajataustaisten lasten ja aikuisten kotoutumisessa. Maahanmuuttajat voivat osallistua Raaseporissa varhaiskasvatukseen, valmistavaan opetukseen, perusopetukseen, luku- ja kirjoitustaidottomien maahanmuuttajien koulutukseen, kotoutumiskoulutukseen sekä vapaaehtoiisiin kieliopintoihin. Lukioon valmistavaa koulutusta maahanmuuttajille (LUVA), ammatilliseen koulutukseen valmentavaa koulutusta maahanmuuttajille (TUVA) ja aikuisille maahanmuuttajille tarkoitettua peruskoulutuksen suorittamista ei tällä hetkellä järjestetä alueella, vaan Hangon ja Raaseporin maahanmuuttajien pitää hakeutua Saloon, Lohjalle tai pääkaupunkiseudulle osallistuakseen niihin koulutuksiin.

2.2.1. Varhaiskasvatus

Perheen muuttaessa kuntaan tulee varhaiskasvatus usein osaksi perheen jokapäiväistä elämää. Raaseporissa ja Hangossa varhaiskasvatuksen keskeisimmät palvelumuodot ovat päiväkotitoiminta ja ryhmäperhepäiväkotitoiminta sekä perhepäivähoito. Lapset, jotka tarvitsevat S2-opetusta, pyritään ensisijaisesti sijoittamaan päiväkotiin. Raaseporissa hakemus tehdään sähköisesti tai paperilomakkeella. Hakulomake on saatavilla kaupungin verkkosivuilla myös englanniksi. Maahanmuuttajatoimisto avustaa tarvittaessa hakemuksen täyttämässä, ja on tarvittaessa yhteydessä myös päivähoiton suunnittelijoihin hakuprosessin osalta. Päivähoidon suunnittelijat antavat myös varhaiskasvatuksen palveluohjausta. Sijoittamisvaiheessa vastaanottavaa päiväkodin henkilökuntaa tuetaan ja ohjataan tarvittaessa perheiden kohtaamisessa. Yhteistyö alkaa vanhempien kanssa pidettävällä aloituskeskustelulla, jossa keskustelun pohjana

eri kieli- ja kulttuuritaustaisten perheiden kanssa on laajempi lomake, mm. perheen kulttuuriin, tapoihin ja kielitaustaan liittyvine kysymyksineen. Keskusteluun osallistuu tarvittaessa myös varhaiskasvatuksen kieli- ja kulttuuriopettaja. Tulkkauspalveluja käytetään aina tarvittaessa.

Varhaiskasvatushenkilökunnan ja vanhempien välinen yhteistyö perustuu kasvatusyhteistyöhön, joka on luottamuksellista ja vastavuoroista. Toimivassa yhteistyössä osapuolien välillä vallitsee keskinäinen kunnioitus ja yhteistyö syvenee vaiheittain. Kasvatusyhteistyö tukee vanhemmuutta sekä lapsen fyysistä, psyykkistä että persoonallisuuden kehitystä. Varhaiskasvatuksen henkilökunnan päivittäinen vuorovaikutus vanhempien kanssa luo hyvät mahdollisuudet perheiden kotoutumisen edistämiseen.

Varhaiskasvatus on osa kulttuurisesti muuntuvaa ja monimuotoista yhteiskuntaa. Kulttuurinen moninaisuus nähdään voimavarana ja oikeus omaan kieleen, kulttuuriin, uskontoon ja katsomukseen tunnustetaan perusoikeutena. Tämä edellyttää henkilöstöltä tietoa kulttuureista ja katsomuksista sekä taitoa nähdä ja ymmärtää asioita monesta näkökulmasta ja asettua toisen asemaan. Erilaisista ajattelu- ja toimintatavoista keskustellaan niin henkilöstön kuin lasten kesken ja luodaan myös uusia tapoja toimia yhdessä. Samalla edistetään kulttuurisesti kestävästä kehityksestä.

Kielitietoisessa varhaiskasvatuksessa ymmärretään kielen keskeinen merkitys oppimisessa, vuorovaikutuksessa ja yhteistyössä sekä identiteettien rakentumisessa ja yhteiskuntaan sosiaalistumisessa. Kielitietoisuuden pedagogiikan arvioimiseksi ja kehittämiseksi on Raaseporissa käytössä valtakunnallinen KieliPeda-työväline. KieliPeda:n avulla lasten monikielisyys tulee tiedostetuksi ja näkyväksi osaksi ryhmän arkea. Työväline myös ohjaa henkilöstöä reflektoimaan, arvioimaan ja kehittämään tiimin kielitietoista pedagogiikkaa ja oppimisympäristöä.

Vieraskieliset lapset, joiden suomen/ruotsin kielen taito ei ole äidinkielen tasoinen, kuuluvat S2-opetuksen piiriin. Jokaiselle varhaiskasvatuksen piirissä olevalle lapselle laaditaan yhdessä vanhempien kanssa yksilöllinen varhaiskasvatussuunnitelma, minne kirjataan lapsen S2-opetuksen tavoitteet ja miten ryhmässä opetus toteutetaan ja arvioidaan. S2-opetusta voidaan järjestää pienryhmissä, pari- ja yksilötyöskentelynä niin, että uuden kielen oppiminen niveltyy lapsen arkipäivään. Varhaiskasvatuksen kieli- ja kulttuuriopettaja tukee ja ohjeistaa henkilökuntaa S2-opetuksessa sekä voi tarvittaessa osallistua S2-kielen opetukseen.

Esikouluikäisellä lapsella, jonka opetuskielen taitotaso ei yllä A2-tasolle, on lähiesikoulussa mahdollisuus osallistua 6-vuotiaiden perusopetukseen valmistavaan opetukseen. Päätöksen osallistumisesta tekevät lapsen huoltajat.

Raaseporissa toimii varhaiskasvatuksen Språk-verkosto, jonka tavoitteena on kehittää ja jakaa varhaiskasvatuksen henkilökunnalle tietoa kieli- ja kulttuuritietoisesta pedagogiikasta ja S2-opetuksesta.

I.6.2023 alkaen laki velvoittaa varhaiskasvatusta toiminnalliseen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan. Raaseporin varhaiskasvatuksen toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmatyö on aloitettu. Suunnitelma ohjaa pohtimaan arvoja ja asenteita, jotka vaikuttavat omaan työhön ja työyhteisön toimintaan, sekä tunnistamaan ja purkamaan eriarvoistavia käytänteitä, jotka ovat esteenä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumiselle. Tasa-arvoon ja yhdenmukaisuuteen liittyvä työ on jatkuva prosessi. Henkilöstöllä on tarvittaessa mahdollisuus saada täydennyskoulutusta esimerkiksi traumojen käsittelystä, jotta perheet osataan kohdata paremmin. Jatkokoulutuksen osalta pyrimme tekemään yhteistyötä perusopetuksen sekä lähikuntien kanssa.

Hangon Pikku-Lilla on avoin päiväkoti, jossa on toimintaa kaikkina päivinä klo 9.00–12.00, ja vauvaryhmä tiistaisin klo 13.00–14.00. Pikku-Lillan toiminta on osa kaupungin varhaiskasvatuksen toimintaa.

2.2.2. Perusopetus ja valmistava opetus

Perusopetuslain mukaan kunnat voivat järjestää perusopetukseen ja lisäkoulutukseen valmistavaa opetusta. Maahanmuuttajataustaisille oppilaille pyritään Raaseporissa järjestämään valmistavaa opetusta ennen ryhmässä tapahtuvaa perusopetusta. 6–10-vuotiaille annetaan vähintään 900 tuntia valmistavaa opetusta, ja sitä vanhemmille oppilaille annetaan vähintään 1 000 tuntia valmistavaa opetusta. Opetuksen tarkoituksena on antaa riittävät taidot, jotta oppilas voi osallistua tavalliseen perusopetukseen ja jotta voidaan edistää oppilaan kotoutumista ja kehitystä. Opetus tapahtuu opetusministeriön vuoden 2015 direktiivin, perusopetuksen opetussuunnitelman, mukaisesti. Oppilas voi siirtyä perusopetukseen ennen yllä mainitun tuntimäärän täyttymistä, jos oppilas pystyy seuraamaan tavallista opetusta. Raaseporissa valmistavan opetuksen järjestelyt vaihtelevat tarpeiden mukaan. Vuosina 2023–2024 valmistava opetus järjestetään Pohjan kirkonkylän koulussa ja Hakarinteen koulussa sekä integroituna opetuksena Raaseporin muissa peruskouluissa valmistavan opetuksen kiertävän opettajan tuella. Valmistavassa opetuksessa on tällä hetkellä 16 opiskelijaa, kaikki suomenkielisissä kouluissa. Raaseporin perusopetuksessa on yhteensä 164 äidinkielenään muuta kuin suomea tai ruotsia puhuvaa oppilasta (kaikkiaan 2 420 oppilasta). Näistä oppilaista 125 käy suomenkielisessä koulussa ja 39 ruotsinkielisessä.

Hangossa valmistavaa opetusta järjestetään niinä vuosina, jolloin kiintiöpakolaisten, turvapaikan hakijoiden tai vastaavien oppilaiden määrä on riittävän iso. Tarpeen vaatiessa valmistavaa opetusta järjestetään myös esikouluoppilaille. Lukuvuonna 2023–2024 Hangon Keskuskoulu järjestää valmistavaa perusopetusta ukrainalaisille oppilaille. Oppilaat integroidaan iän ja osaamistason mukaan Hangon Keskuskouluun tai Hankoniemen yläasteelle. Perusopetuksessa 54 oppilaalla on muu äidinkieli kuin ruotsi ja suomi (yhteensä 648 oppilasta). Näistä 54 oppilaasta 13 käy valmistavaa opetusta; vain kaksi oppilasta käy ruotsinkielistä koulua. Hangon esikoulun 56 oppilaasta vieraskielisiä on viisi.

Valmistavalle opetukselle ei ole laadittu kansallista tuntijakoa tai oppikursseja. Jokaiselle oppilaalle laaditaan henkilökohtainen oppimissuunnitelma, johon kirjataan mm. oppilaan lähtötaso, henkilökohtaiset oppimistavoitteet, opiskeltavat oppiaineet, integrointi perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana sekä mahdollisesti tarvittavat tukitoimet.

Perusopetuksen oppilaat, joilla on vieras äidinkieli, sekä opiskelijat, joiden ruotsin/suomen kielen taidot eivät ole äidinkielen tasolla, osallistuvat ruotsin/suomen kielen opetukseen kokonaan tai osittain toisena kielenä sen sijaan, että he osallistuisivat äidinkielenomaisen ruotsin/suomen kielen opetukseen. Tätä varten on perusopetuksen opetussuunnitelmassa säännökset ja ohjeet. Tavoitteena on, että oppilas saavuttaisi perusopetuksen loppuun mennessä riittävän hyvän suomen/ruotsin kielen taidon, jotta hän pystyisi jatkamaan opintojaan perusopetuksen päätyttyä. S2-opetusta pyritään järjestämään tarpeen mukaan. S2-opetusta voidaan tarjota myös tukiovetuksena, mikäli kysymys on yksittäisistä oppilaista.

Maahanmuuttajataustaisten oppilaiden äidinkielenopetus täydentää perusopetusta. Tämä ei ole perusopetuslain 12 §:n mukaista opetusta, vaan sitä opetetaan erillisen valtionavustuksen turvin. Äidinkielenopetuksella voidaan tukea oppilaan henkilökohtaista kehitystä, ja oppilaalla on oppitunneilla mahdollisuus tuntea yhteenkuuluvuutta oman kulttuuriryhmänsä kanssa. Sivistyslautakunnan päätöksen mukaan Raaseporissa voidaan järjestää kotikielen opetusta, jos opetukseen ilmoittautuu vähintään viisi oppilasta ja jos löydetään sopiva opettaja. Lukuvuonna 2023–2024 järjestetään arabian, venäjän ja

ukrainan kotikielen opetusta. Opetusta annetaan kaksi tuntia viikossa. Hangossa annetaan tällä hetkellä (2023–2024) 1–2 tuntia viikossa kurdin kotikielen opetusta. Myös ukrainalaisille oppilaille järjestetään ukrainan kotikielen opetusta valmistavassa opetuksessa.

Tukiopetus on ensisijainen keino auttaa oppilasta tilapäisissä opiskeluvaikeuksissa. Maahanmuuttajaoppilaille tarjotaan tukiopetusta kaikissa perusopetuksen keskeisissä oppiaineissa.

2.2.3. Nuoret, jotka ovat ylittäneet peruskouluiän suorittamatta oppimäärää

Perusopetuksen oppilaaksi voidaan ottaa myös muita kuin oppivelvollisia. Tällaisissa tapauksissa oppilas opiskelee oman opinto-ohjelmansa mukaan. Tavoitteena on perusopetuksen oppimäärän suorittaminen. Tällöin perusopetuslaki on soveltuvin osin voimassa.

Laajennettu oppivelvollisuus tarkoittaa sitä, että nuoret ovat oppivelvollisia 18 ikävuoteen asti. Kotikunta on velvollinen osoittamaan nuorelle opiskelupaikan, myös 16–18-vuotiaille maahanmuuttajille, heidän koulutustaustastaan riippumatta. Laajennettu oppivelvollisuus koskee vain nuoria, joilla on kotikunta.

Kanneljärven opisto Lohjalla järjestää perusopetusta aikuisille maahanmuuttajille. Opetus on tarkoitettu yli 17-vuotiaille nuorille sekä nuorille maahanmuuttajataustaisille aikuisille, joilla ei ole päättötodistusta tai vastaavaa todistusta. Opetuksessa ei ole kielivaatimuksia, vaan opinnot suunnitellaan henkilökohtaisten edellytysten ja tarpeiden pohjalta. Oppilaan osaaminen kartoitetaan opiskelun alkaessa. Opinnot voidaan suorittaa yksittäisinä peruskursseina tai kokonaisuutena, kunnes oppilas on saanut peruskoulun päättötodistuksen.

- Neljä koulua, joissa on suurin määrä oppilaita, joilla on vieras äidinkieli

2.2.4. Aikuiskoulutus

RAASEPORIN KANSALAI SOPISTO – LUKU- JA KIRJOITUSTAITON KOULUTUS (LUKU)

Vastuu koulutuksen järjestämisestä luku- ja kirjoitustaidottomille maahanmuuttajille siirtyi vuonna 2018 ELY-keskuksilta kunnille. Raaseporissa kansalaisopistolla on vuoden 2018 alusta ollut oikeus järjestää kotoutumiskoulutusta luku- ja kirjoitustaidottomille maahanmuuttajille Hangossa ja Raaseporissa. Opetus kuuluu osana vapaaseen sivistystyöhön, eikä opistolla järjestetä esimerkiksi perusopetusta aikuisille. Koulutus koostuu neljästä moduulista. Jokainen moduuli kestää noin kaksi kuukautta. Syksyllä maahanmuuttajille järjestetään LUKU-suomea, eli moduulit yksi ja kaksi, Karjaalla ja keväällä moduulit kolme ja neljä Tammisaaressa. Funktionaalisen lukutaidon saavuttaminen edellyttää vähintään kahden kuukauden opintoja, joissakin tapauksissa jopa vuoden. Opetusta kursilla on neljä tuntia päivässä neljänä päivänä viikossa. Opetus sisältää luku- ja kirjoitustaidon opetuksen lisäksi myös liikuntaa ja it-taitoja sekä kirjasto- ja työpaikkakäyntejä. Lisäksi opiskelijoille annetaan mahdollisuus tutustua jatkokoulutusmahdollisuuksiin.

Yhteistyö maahanmuuttajatoimiston ja TE-toimiston kanssa on ollut tärkeää selvitettäessä opiskelijoiden taustaa ja jatkokoulutusmahdollisuuksia muissa kotoutumiskoulutuksissa.

Kansalaisopiston, TE-toimiston ja työllisyyden kuntakokeilun yhteistyö on kehittänyt maahanmuuttajien LUKU-kurssia siten, että kurssi on julkaistu Koulutusportti-ohjelmassa. Tämä helpottaa oppilaiden ohjaamista LUKU-kurssille opiskelijoiden suorittama kielitestin osana TE-toimiston/työllisyyden kuntakokeilun alkukartoitusta.

Maahanmuuttajataustaisilla henkilöillä on mahdollisuus saada 50 prosentin alennus kahdesta kansalaisopiston yleisestä kurssista. Vain harvat ovat kuitenkin käyttäneet tätä alennusta. Kansalaisopisto pyrkii vastaamaan Raaseporin maahanmuuttajien kurssitarpeeseen. Digitaitokurssi on ollut suosituin. Kurssilla pyritään antamaan maahanmuuttajataustaiselle henkilölle mahdollisuus parantaa it- ja digitaitojaan. Kurssi käynnistyi vuonna 2020, ja se järjestetään kaksi kertaa lukuvuodessa. Muita maahanmuuttajille suunnattuja kursseja ovat Läs och skriv -kurssi, jota on järjestetty sekä ruotsiksi että suomeksi.

HANGON KANSALAIPOISTO

Hangon kansalaisopisto järjesti vuosina 2015–2020 pakolaisille suomen kielen opetusta Punaisen Ristin pakolaisten vastaanottokeskuksessa Hangossa. Tämän jälkeen Hangon kansalaisopisto on järjestänyt suomen kielen opetusta ukrainalaisille pakolaisille. Kurssi on ollut osallistujille maksuton. Kansalaisopiston kesätauon aikana kesäyliopistolla Hangö Sommaruni on ollut mahdollisuus järjestää opetusta ukrainalaisille pakolaisille. Hangon kansalaisopisto on valmis järjestämään maahanmuuttajataustaisille henkilöille heidän tarvitsemaansa opetusta. Maahanmuuttajat ovat luonnollisesti tervetulleita normaaliin iltaopetukseen, ja he voivat hakea opintoseteliä.

ARFFMAN

Arffman Finland Oy järjestää sopimuksen mukaisesti vuosina 2021–2024 kotoutumiskoulutusta aikuisille maahanmuuttajille työvoimapolitiittisena koulutuksena. Kotoutumiskoulutus suuntautuu aikuisille maahanmuuttajille, jotka ohjataan oikeantasoiselle kurssille kielikokeen perusteella.

Kotoutumiskoulutuksessa opiskellaan suomen kieltä, työelämän valmiuksia ja suomalaisen yhteiskunnan tietoja. Koulutus pitää sisällään myös yhden tai useita työharjoittelujaksoja, Kotoutumiskoulutuksen suorittamisen jälkeen opiskelijan pitäisi hallita suomen kielen perusteet. Opiskelijoiden opintopolut ovat yksilölliset, ja ne riippuvat lähtötasosta, oppimistaidoista ja jatkosuunnitelmista. Kotoutumiskoulutus toteutetaan Opetushallituksen ohjeiden mukaisesti.

LÄRKKULLA

Lärkkullassa voi suorittaa ruotsin, suomen ja englannin kielen kursseja. Kurssit ovat täysipäiväisiä, ja ne kestävät koko lukuvuoden. Lärkkullassa on vuosittain noin 110 opiskelijaa, joista noin 50 % on ulkomaalaisia. Lärkkulla järjesti myös ruotsinkielistä kotoutumiskoulutusta vuosina 2016–2017, ja voi myös tulevaisuudessa tarpeen vaatiessa järjestää uusia ruotsinkielisiä kotoutumiskursseja.

Lärkkulla järjestää tällä hetkellä yhdeksän kuukauden pituisia ruotsin ja englannin kielen kursseja sekä suomen kielen alkeiskursseja ja edistyneempien suomen kielen kursseja. Lisäksi Lärkkulla järjestää 12 viikon suomen ja englannin kielen kesäkurseja. Kappaleessa 2.3.3 Kuntakokeilun palvelut ja kotoutumiskoulutukset on lisää tietoa aikuisten maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksesta.

2.2.5. Kulttuuri- ja liikuntapalvelut sekä nuorille tarkoitetut palvelut

Maahanmuuttajien identiteetin ja itsetunnon vahvistamiseksi tarjotaan alustoja, joilla voidaan ilmaista omaa kulttuuria Raaseporin kaupungin eri tiloissa ja yhteyksissä, esim. esiintymisten ja näyttelyiden kautta. Maahanmuuttajat voivat muiden asukkaiden tavoin asettaa omia taideteoksiaan näytteille Galleria Promenadeen ja Galleria Perspektiiviin. Näyttelyt ovat maksuttomia. Ulospäin suuntautuvan toiminnan myötä monikulttuurisuus saa näkyvyyttä kaupungin valtaväestön keskuudessa.

Raaseporin kaupungin kulttuurikasvatussuunnitelma käsittää varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kaikki lapset ja nuoret. Suunnitelman toimenpiteet ovat erityisen tärkeitä maahanmuuttajalapsille, joilla ei ehkä ole yhtäläisiä mahdollisuuksia saada kulttuurielämyksiä kotimaisilla kielillä, koska kulttuurielämykset tukevat kotoutumiskielen oppimista.

Raaseporin kulttuuripalvelut tukee maahanmuuttajatoimiston kulttuuritapahtumia, työpajoja ja kursseja, jotka on suunnattu erityisille ryhmille, esim. maahanmuuttajanaisille. Kaupunki kuuntelee tarkasti maahanmuuttajien omia ideoita ja yrittää toteuttaa niitä eri yksiköiden ja kolmannen sektorin välisen yhteistyön avulla. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta myöntää tukea yhdistyksille, jotka panostavat monikulttuuriseen toimintaan sekä maahanmuuttajille suunnattuun toimintaan. Kaupungin kulttuuritapahtumista, kursseista ja näyttelyistä tiedottamisen tulisi löytää kanavat, joiden avulla tavoitetaan myös maahanmuuttajat. Maahanmuuttajien tulee voida osallistua paikalliseen kulttuuritarjontaan ja suomalaiseen kulttuuriin.

RAASEPORIN NUORISOPALVELUT

Raaseporin kaupungin nuorisopalvelut muodostuu kuntien nuorisotalojen, erityisnuorisotyön ja etsivän nuorisotyön toiminnasta.

Kaupungin nuorisopalveluiden yhtenä tärkeimpänä tavoitteena on, että kaikkia nuoret tuntevat itsensä tervetulleiksi toimintaan etnisestä kuulumuksesta tai äidinkielestä riippumatta. Nuoriso-ohjaajat järjestävät ajanjaksolla 2024–2026 erityisvierailuja nuorisotaloihin, jotta nuorilla olisi pienempi kynnys vierailulla kunnan nuorisotaloissa. Tarve on suurinta Tammisaarella ja Karjaalla. Työtä tehdään yhteistyössä kaupungin maahanmuuttajapalveluiden ja niiden luokkien kanssa, joissa lapset osallistuvat opetukseen (S2 tai valmistava opetus). Nuoriso-ohjaajat voivat myös tarvittaessa tarjota välituntiohjelmaa kouluille, ja erityisnuoriso-ohjaajat voivat tarjota yksilökohtaista tukea tai ryhmäohjausta.

Raaseporin nuorisopalvelut tarjoaa kaksikielistä (suomi ja ruotsi) toimintaa alle 18-vuotiaille nuorille. Tavoitteena on, että tiedottaminen ja toiminta toimivat tarvittaessa englannin kielellä. Nuorisotalot ovat paikkoja, joissa nuoret voivat viettää aikaa tovereidensa kanssa ja tavata turvallisia aikuisia. Nuorisotalojen aukioloaikoina tarjolla on erilaisia aktiviteetteja, kuten pelejä, ruoanlaittoa, luovaa toimintaa ja apua läksyjen tekemisessä. Jokaisessa nuorisotalossa on paikalla aina kaksi nuoriso-ohjaajaa, joiden puoleen nuoret voivat kääntyä. Lukuvuoden aikana nuorisopalvelut järjestää kouluissa myös erityisnuorisotyötä, kuten päihteiden käyttöä ennaltaehkäiseviä oppitunteja kaikille vuosiluokkien 5–8 oppilaille, ryhmäohjausta ja yksilötyöskentelyä. Tämä tapahtuu yhteistyössä koulujen ja muiden yhteistyötahojen kanssa. Etsivä nuorisotyö on eräs erityisnuorisotyön muoto, jonka kohteena ovat nuoret, ja se tarjoaa nuorille turvallisen aikuiskontaktin. Etsivän nuorisotyön päämääränä on ehkäistä syrjäytymistä muodostamalla yhteys alle 29-vuotiaisiin, jotka tavalla tai toisella ovat joutuneet työelämän tai koulumaailman ulkopuolelle. Etsivä nuorisotyö kuuluu kaupungin nuorisotyöhön ja se kattaa vapaaehtoisuuteen perustuvan henkilökohtaisen neuvonnan ja ohjauksen.

Nuorisopalvelut pyrkii aktiivisesti saamaan toimintaansa koskevan tiedon perille kaikille nuorisoryhmille ottamalla suoraan yhteyttä, lähettämällä toimintaa edistäviä sähköpostiviestejä sekä sosiaalisen median kautta, jossa nuoret ovat aktiivisia.

HANGON NUORISOPALVELUT

Tavoitteena on ohjata, toteuttaa ja luoda edellytyksiä nuorten vapaaehtoiselle, heidän omista lähtökohdistaan syntyvälle, vapaa-ajan toiminnalle ja harrastuksille. Keskiössä ovat nuorten omien voimavarojen tunnistaminen, identiteetin vahvistaminen ja elämänhallinnan taitojen kehittäminen.

Nuorisotalotoimintaan sisältyy ns. avointa talotoimintaa ja kerhotoimintaa. Avoimessa talotoiminnassa nuorille tarjotaan paikka, jossa he voivat turvallisesti viettää aikaa, tavata ystäviään turvallisten aikuisten läsnä ollessa. Vapaa-aikaan pyritään tarjoamaan mielekkäitä vaihtoehtoja. Kerhotoimintaa järjestetään tarvelähtöisesti. Lisäksi osallistutaan tukihenkilötoimintaan. Kesällä nuorille tarjotaan kesätyötä. Opiskelijoille tarjotaan myös työharjoittelupaikkoja ja työkokeilupaiikkoja sekä koululaisille työelämään tutustumisjaksoja (TET). Lisäksi tehdään kohdennettua nuorisotyötä. Työ perustuu ennaltaehkäisevään ja varhaisen puuttumisen toimintaperiaatteeseen.

Hangon kaupunki ylläpitää kahta nuorisotaloa, joista toinen sijaitsee lapsi- ja nuorisokeskus Hylliksessä Hangossa ja toinen Lappohjassa. Toiminta tapahtuu pääasiassa nuorisotiloissa, mutta kesätyöt, partiointi ja harrastustoiminnot tapahtuvat siellä, missä toiminta kulloinkin on. Toimintaa on ympäri vuoden, paitsi Lappohjassa, jossa nuorisotalo on kiinni kesäkuukausina. Nuorisotalotoimintaan sisältyy ns. avointa talotoimintaa ja kerhotoimintaa. Avoimessa talotoiminnassa nuorille tarjotaan paikka, jossa he voivat turvallisesti viettää aikaa ja tavata ystäviään turvallisten aikuisten läsnä ollessa. Vapaa-aikaan pyritään tarjoamaan mielekkäitä vaihtoehtoja. Kerhotoimintaa järjestetään tarvelähtöisesti. Lisäksi tehdään kohdennettua nuorisotyötä ja osallistutaan tukitoimintaan. Kesällä nuorille tarjotaan kesätyötä. Opiskelijoille tarjotaan myös työharjoittelupaikkoja ja työkokeilupaiikkoja sekä koululaisille työelämään tutustumisjaksoja (TET).

ETSIVÄ NUORISOTYÖ POINTVIA.

Nuorella on oikeus tietoon, neuvontaan ja ohjaukseen. Nuorta tuetaan saattaen ja mahdollistaen. Tavoitteena on nuoren kohtaaminen, vahvuuksien löytäminen ja yhteiskuntaan kiinnittäminen.

Kouluvalmentaja on keskeinen henkilö koulun, kodin ja vapaa-ajan välisessä pedagogisessa kumppanuudessa. Kouluvalmentaja osaa koota yhteen tarvittavat toimijat tai toimia ohjaajana eri palveluihin. Kouluvalmentaja on tuttu, turvallinen ja tukea antava aikuinen, joka toimii tarvittaessa lapsen/nuoren ”tulkkina” tapaamisissa ja palveluissa. Hän varmistaa tiedonkulun eri toimijoiden välillä lapsen/nuoren kanssa sovitulla tavalla. Kouluvalmentajalla on myös tärkeä rooli eri siirtymävaiheissa, kuten yläasteella tai toisella asteella. Siellä on tuttu henkilö, johon ottaa yhteyttä. Ryhmätoiminnot voivat myös auttaa näissä siirtymissä. Kouluvalmentaja ei kuitenkaan tee asioita lapsen/nuoren puolesta, vaan ohjaa heitä harrastuksiin ja vuorovaikutukseen sekä on tarvittaessa itse käytettävissä.

Sekä nuorisotalojen että kerhotoiminnan toiminta sekä etsivä nuorisotyö ja koulutoiminta on tarkoitettu Hangon kaikille nuorille. Virallisesti toiminta on kaksikielistä, mutta englannista on myös tulossa yhä tärkeämpi kieli etenkin työssä ja yhteydenpidossa maahanmuuttajanuorten kanssa. Hangon nuorisopalvelut järjestää tarvittaessa erityisesti maahanmuuttajanuorille suunnattua toimintaa, jossa tuetaan kotoutumista, osallisuutta, kuulumista, kielten oppimista ja maahanmuuttajanuorten mahdollisuuksia vapaa-ajan harrastuksiin.

LIIKUNTA- JA KUNTOILUPALVELUT RAASEPORISSA

Liikunta ja terveystoiminta työskentelee aktiivisesti, jotta kaikilla asukkailla on mahdollisuus harrastaa liikuntaa kotikaupungissaan. Ryhmiin osallistumisen kynnys on matala, ja hinnoittelu on tehty edulliseksi. Vapaa-aikalautakunnan päätöksen mukaisesti ja yhteistyössä kotouttamispalveluiden kanssa Raaseporiin vuosina 2022 ja 2023 saapuneille pakolaisille annettiin viisi ilmaista uimahallin pääsylippua. Noin 60 pakolaisaseman saanutta henkilöä on saanut tällaiset pääsyliput. Toivottavasti kaupunki voi tehdä näin myös tulevaisuudessa.

Tammisaaren uimahallissa järjestetään uimaopetusta kaikille Raaseporin kouluille (4–6 kertaa vuodessa vuosiluokasta riippuen). Uimahalliin on hankittu uimaopetusta varten kaikenkokoisia burkineita, sekä aikuisille että lapsille. Burkineita voi vuokrata uimahallin kassalta. Tämän myötä useimmat oppilaat osallistuvat koulun uimaopetukseen. Raaseporin kotouttamispalveluiden kanssa on järjestetty maahanmuuttajille tarkoitettuja vierailukäyntejä Tammisaaren uimahalliin. Ne ovat olleet suosittuja. Näiden käyntien aikana on tulkin avulla saatu kuulla, kuinka asiointi uimahallissa toimii. Tämä koskee esim. maksamista ja peseytymistä ennen altaaseen menoa. Tutustumiskäyntien aikana on käyty myös tarkasti läpi, mitkä altaat edellyttävät uimataittoa ja muita uimahallia koskevia relevantteja asioita. Ohjattuun toimintaan on lisätty uimataidottomien aikuisten uimaopetuskurssi. Kävijöitä on ollut runsaasti, etenkin maahanmuuttajia.

LIIKUNTA- JA KUNTOILUPALVELUT HANGOSSA

Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen on mainittu osana Hangon kaupungin yleistä strategiaa ja ennaltaehkäisevät toimenpiteet ovat pääosassa liikuntapalveluiden tuottamisessa palveluissa. Tästä syystä ennaltaehkäisevä työ toimii liikuntapalveluiden toiminnan pohjana, koska se tukee kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia. Hangon kaupungin liikuntapalveluiden yleisiksi tavoitteiksi vuosille 2022–2025 on määritelty terveellisten elintapojen ja hyvinvoinnin edistäminen, kuntalaisten liikkumisen lisääminen ja osallisuuden vahvistaminen, liikuntapaikkaverkoston ja liikuntapalveluiden toiminnallinen kehittäminen sekä yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen eri kohderyhmät huomioiden. Hangon kaupungin liikuntapalvelut työskentelee aktiivisesti, jotta kaikilla asukkailla on mahdollisuus harrastaa liikuntaa kotikaupungissaan.

Hangossa on vuodesta 2013 on järjestetty hyvin monipuolisia liikuntapalveluita eri-ikäisille maahanmuuttajille aluehallintoviraston myöntämän kolmivuotisen ”Hauskaa yhdessäoloa yli kulttuurirajojen liikunnan avulla” -hankerahoituksen avulla. On voitu luoda turvalliset puitteet erilaisiin harjoittelumuotoihin ja uuteen ympäristöön ja ihmisiin tutustumiselle sekä tiedottaa ja kannustaa osallistumaan kerhojen ja yhdistysten tarjoamaan toimintaan. Eräs heistä on käynyt kurssin maahanmuuttajien liikuntaryhmien johtamiseen tarvittavien taitojen hankkimiseksi.

Hangon liikuntapalvelut tekee tiiviisti yhteistyötä kunnan eri toimijoiden, etenkin koulujen ja nuorisopalveluiden kanssa. Osa liikuntaryhmistä, esimerkiksi maahanmuuttajien soveltuva liikuntaryhmä, on vakiintunut. Ryhmään osallistuu myös useita raaseporilaisia. Tarjolla on myös ilmaista ryhmätoimintaa ja erillistä matalan kynnyksen henkilökohtaista valmennus- ja elämäntapaneuvontaa sopivan valmennuksen tai harrastuksen löytämiseksi. Hangon kaupungin ylläpitämää kuntosalia voi suositella, koska sieltä saa ohjeita alkuun pääsemiseksi. Uimakoulut ja koululaisten uimaopetus pienryhmissä tukevat myös maahanmuuttajataustaisten lasten uimataittoa. Aluehallintoviraston tukema ja Hangon kaupungin liikuntapalveluiden järjestämä hanke perheliikuntaneuvonnan mallin kehittämisestä ja toteuttamisesta tukee myös maahanmuuttajataustaisten perheiden motivaatiota löytää harjoitus- ja harrastusmahdollisuuksia. Ilmaiset perheliikuntapäivät ovat myös olleet erityisen suosittuja.

2.3. Työllisyyden kuntakokeilu

Vuonna 2021 alkaneella työllisyyden kuntakokeilulla parannetaan työnhakijoiden henkilökohtaista palvelua sovittamalla yhteen kaupungin, TE-toimiston sekä muiden toimijoiden resurssit ja palvelut. Vuoden 2025 alusta kaikki TE-palveluiden toiminnot siirtyvät uusien työllisyysalueiden hoidettavaksi. Tällä hetkellä kuntakokeilun asiakkaaksi siirtyvät kaikki Kelan työmarkkinatuen ja peruspäivärahan saavat työnhakijat, joiden äidinkieli on muu kuin suomi tai ruotsi. Hangon ja Raaseporin kuntakokeilussa vieraskielisten maahanmuuttajataustaisten asiakkaiden palvelusta vastaa KV-tiimi. KV-tiimin omavalmentajat huolehtivat maahanmuuttajataustaisten asiakkaiden haastattelusta, palvelutarpeen arvioinnista sekä kotoutumissuunnitelman laatimisesta ja sen seurannasta.

2.3.1. Kotoutumisen asiakasprosessi

Kun asiakkuus on siirretty kuntakokeiluun, asiakkaalle tehdään yksilöllinen alkukartoitus ja palvelutarpeen arvio. Palvelutarpeen arviossa kartoitetaan asiakkaan osaaminen ja työkokemus, ohjataan kielitestiin ja testituloksen mukaiseen kotoutumiskoulutuksen jonoon. Alkukartoitus on tärkeä lähtökohta kotoutumissuunnitelman laadinnalle, ja sen tavoitteena on ohjata asiakas joustavasti sellaisiin palveluihin, jotka edistävät hänen pääsyään suomalaisen yhteiskunnan jäseneksi.

Julkisen työvoima- ja yrityspalvelulain mukainen palvelumalli edellyttää, että työttömälle työnhakijalle ajankohta alkuhaastattelulle sovitaan viiden päivän kuluessa työnhaun aloituksesta, tämä koskee myös kotoutujia. Alkuhaastattelu tehdään maahan muuttaneen äidinkielellä, ja tämän onnistumisessa viranomaisen hyödyntää tulkkauspalveluja. Alkuhaastattelussa selvitetään muun muassa maahan muuttaneen yleiset kotoutumisen valmiudet, kuten luku- ja kirjoitustaito, opiskelutaidot, erityistaidot ja muut vahvuudet, työllistymis- ja koulutustarpeet sekä elämäntilanne ja siitä johtuvat palvelutarpeet.

Alkuhaastattelun yhteydessä laaditaan myös maahan muuttaneen ensimmäinen kotoutumissuunnitelma. Kotoutumissuunnitelma on aina yksilöllinen, joka laaditaan yhteistyössä paikallisviranomaisten (kunnan maahanmuuttopalveluiden ja kuntakokeilun) kanssa. Kotoutumissuunnitelmaan kirjataan ne palvelut ja toimenpiteet, jotka edistävät maahan muuttaneen suomen tai ruotsin kielen oppimista sekä tarjoavat muita yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja.

Ensimmäisten kolmen kuukauden aikana siitä, kun ensimmäinen kotoutumissuunnitelma on laadittu, pidetään myös asiakkaan kanssa täydentäviä työnhakukeskusteluja. Täydentävissä työnhakukeskusteluissa seurataan lähinnä asiakkaan kotoutumisen alkuvaihetta ja palvelujen mukaan pääsemistä. Jokaisen maahanmuuttajan kohdalla myös asetetaan mahdollinen työnhakuvaikeus, 0–4 työmahdollisuuden hakemista kuukaudessa. Itse kotoutumissuunnitelma päivitetään noin kolmen kuukauden välein, asiakkaan tilanteen mukaan. Kotoutumislain mukaan (joka on voimassa 31.12.2024 asti) kotoutumisajan on määriteltävä olevan 0,5–3 vuotta, mutta aikaa voidaan erityistapauksissa pidentää kahdella vuodella. Kotoutumisaika määritellään aina yksilöllisesti, asiakkaan tarpeen ja tilanteen mukaan.

2.3.2. Maahanmuuttajien työllistyminen

Maahanmuuttajat ovat potentiaalista työvoimaa yrityksille. Työ on yksi kotoutumisen kannalta tärkeimmistä seikoista. Sen avulla toivotaan löytyvän mielekäs rooli uudessa yhteiskunnassa. Työn kautta sosiaaliset kontaktit kantaväestöön mahdollistuvat ja henkilön kielitaito karttuu. Kuntakokeilun tavoite on toimia tiiviisti yhteistyössä paikallisten yritysjärjestöjen kanssa yritysten työvoiman tarpeen ja asiakkaan

osaamisen yhteensovittamiseksi. Kuntakokeilu pyrkii myös rohkaisemaan yrityksiä tunnistamaan kotoutuja-asiakkaan osaamista ja sitä myötä työsuhteen solmimista. Työllistymisen ja työttömyyden taustatekijöinä on mm. maahan muuttaneen kielitaidon puute, keskeisten verkostojen puute ja koulutuksen saatavuus.

2.3.3. Kuntakokeilun palvelut ja kotoutumiskoulutukset

Kotoutumista edistävä laki tarkoittaa käytännössä maahanmuuttaja-asiakkaan kielitaidon, työelämävalmiuksien ja ammatillisen osaamisen kasvun tukemista työvoimapolitiittisin toimenpitein.

Hangon ja Raaseporin kuntakokeilu työskentelee paitsi asiakastasolla, myös yhteistyössä kuntien, elinkeinoelämän, järjestöjen, kouluttajien ja muiden tahojen kanssa luoden yleisiä edellytyksiä onnistuneelle yksilölliselle kotoutumisprosessille. Kotoutumisprosessi onkin nähtävä vahvasti kaikkien yhteiskuntalohkojen konkreettisena yhteistyönä. Kuntatasolla sillä on kytkennät myös elinkeino-, koulutus- ja osaamisasioihin. Kotoutumisen aikana kuntakokeilun tehtäviin kuuluu kotoutumislain piirissä olevien asiakkaiden henkilökohtainen ohjaustyö, asiakkaan motivointi sekä yksilöllisen kotoutumissuunnitelman laadinta ja toteutuksen tukeminen ja seuranta suhteessa työllistymiseen. Siihen sisältyy myös keskeisen lainsäädännön asettamien oikeuksien, velvollisuuksien ja niistä aiheutuvien seuraamusten henkilökohtainen informointi. Kotoutumisprosessi muodostuu asiakasta eteenpäin vievistä palvelukokonaisuuksista ja eri työvoimapolitiittisista toimenpiteistä. Toimenpiteiden toteutumista seurataan asiakaskohtaisesti. Kotoutumisprosessissa asiakas ohjataan todetun kielikoulutustarpeen ja -tason mukaisesti kielikoulutukseen, ammatilliseen koulutukseen sekä valmennuspalveluihin. Koulutus voidaan toteuttaa työvoimakoulutuksena tai omaehtoisena koulutuksena. Kotoutumisprosessin aikana asiakkaalla on käytössään palvelutarpeen mukaisesti kuntakokeilun koko palveluvalikoima.

Kotoutumiskoulutuksena oppivelvollisuusiän ylittäneelle maahanmuuttajalle järjestetään suomen tai ruotsin kielen opetusta ja muuta opetusta, joka edistää työelämään ja jatkokoulutukseen pääsyä sekä yhteiskunnallisia, kulttuurillisia ja elämänhallintaan liittyviä valmiuksia. Kotoutumiskoulutukseen voi sisältyä myös aikaisemmin hankitun osaamisen tunnustamista ja tutkinnon tunnustamista sekä ammatillista suunnittelua ja uraohjausta. Kotoutumiskoulutuksen kielellisenä tavoitteena on, että maahanmuuttaja saavuttaa toimivan peruskielitaidon. Kotoutumiskoulutus toteutetaan pääsääntöisesti työvoimakoulutuksena.

Kotoutumiskoulutusta voidaan järjestää myös omaehtoisena opiskeluna. Kuntakokeilu ohjaa maahanmuuttajan työvoimakoulutuksena toteutettavaan kotoutumiskoulutukseen tai hakeutumaan omaehtoiseen opiskeluun. Maahanmuuttajalla, joka opiskelee omaehtoisesti, on oikeus työttömyysetuuteen, jos maahanmuuttajalla on kuntakokeilun toteama koulutustarve ja jos kuntakokeilu arvioi, että omaehtoinen opiskelu tukee maahanmuuttajan kotoutumista ja työllistymistä, tai opiskelusta on sovittu kotoutumissuunnitelmassa. Maahanmuuttajan kotoutumista ja työllistymistä edistävän omaehtoisen opiskelun tukeminen kotoutumistuella edellyttää, että kyse on suomen tai ruotsin kielen opiskelusta taikka opiskelu tapahtuu pääasiassa suomen tai ruotsin kielellä. Tuettavaan omaehtoiseen opiskeluun voi opintojen lisäksi sisältyä työharjoittelua tai kansalaisjärjestö- taikka muuta vapaaehtoistoimintaa. Tuettavan omaehtoisen opiskelun kestosta vähintään puolet tulee olla opintoja tai niihin liittyvien tehtävien suorittamista. Kotoutumisajan päätyttyä palvelut tuotetaan normaaliuden periaatteella eli maahanmuuttajien palvelut tuotetaan samoilla periaatteilla kuin kantasuomalaistenkin palvelut.

Luku- ja kirjoitustaidon koulutus siirtyivät vuoden 2018 alusta OKM:n vastuulle. Luku- ja kirjoitustaidon koulutusta tarjotaan jatkossa osana aikuisten perusopetusta tai vapaan sivistystyön koulutuksena. Latina-laisten aakkosten osaamista vahvistavaa koulutusta tarjotaan jatkossakin osana TE-hallinnon hankkimaa kotoutumiskoulutusta. Luku- ja kirjoitustaidon koulutusta omaehtoisena koulutuksena voidaan tukea kotoutumisaikana kotoutumislain perusteella, mikäli koulutus täyttää lain sille asettamat ehdot (20 t/vko). Luku- ja kirjoitustaidon koulutus voidaan katsoa myös työttömyysturvain kannalta sivutoimiseksi, jolloin asiakkaalla säilyy velvoite ottaa vastaan muita hänelle tarjottavia päätoimisia palveluja.

2.3.4. Verkostotyön kehittäminen

Osalla kotoutujista on sellaisia terveydellisiä ja/tai sosiaalisia ongelmia, että ne vaikuttavat merkittävästi kotoutumiseen. Osa ongelmista vaikuttaa suoraan oppimiskykyyn, osa välillisesti. Kunnan, kuntakokeilun ja kolmannen sektorin toimijoiden haasteeksi voidaan nostaa kotoutuvien palvelut tilanteessa, jossa kuntakokeilu ei asiakasta voi auttaa. Tällöin vaihtoehtoja pitäisi löytyä asiakaslähtöisen tarpeen mukaisesti sosiaalisen kuntoutuksen, työkokeilun ja palkkatuen avulla.

2.3.5. Tilastotietoa ulkomaalaistaustaisista työnhakijoista

Työttömyystietoa keskimäärin vuosina 2015–2022

HANKO

Vuosi	Kunnan työvoima	Kaikki työttömät	Ulkomaan työttömät
2015	4066	544	41
2016	3974	598	45
2017	3867	461	48
2018	3734	384	25
2019	3655	356	30
2020	3633	487	32
2021	3543	396	33
2022	3150	341	26

RAASEPORI

Vuosi	Kunnan työvoima	Kaikki työttömät	Ulkomaan työttömät
2015	13137	1525	147
2016	13290	1600	154
2017	13101	1443	152
2018	12945	1274	108
2019	12785	1070	112
2020	12629	1436	127
2021	12518	1373	152
2022	12571	1123	134

2.4. Sosiaali- ja terveyspalvelut, Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue – LUVN

Kun maahanmuuttaja on saanut kotikunnan, hän on oikeutettu hyvinvointialueen järjestämiin sosiaali- ja terveyspalveluihin. Suomen perustuslain mukaan jokaisella on, statuksesta riippumatta, oikeus riittäviin sosiaali- ja terveyspalveluihin. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue ja HUS-yhtymä vastaavat julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen kunnissa.

Kotoutuja-asiakkaiden sekä laajemmin monikielisen ja -taustaisen väestön tarpeisiin pyritään vastaamaan kehittämällä mahdollisimman hyvin kaikille alueen asukkaille soveltuvia ja saavutettavia palveluja. Hyvinvointialue tekee tässä tiivistä yhteistyötä kuntien, järjestöjen, yritysten ja yhteisöjen kanssa.

2.4.1. Kotoutumista tukevat sosiaalipalvelut

Kotoutumista tukevat sosiaalipalvelut painottuvat kotoutumisen alkuvaiheeseen eli niiden avulla autetaan maahan saapuneita ihmisiä hyvän elämän alkuun Suomessa. Nämä palvelut on tarkoitettu ensisijaisesti kansainvälistä suojelua saaville yksilöille ja perheille, jotka tarvitsevat sosiaalihuollon palveluja. Kotoutumista tukevia sosiaalipalveluja järjestetään hyvinvointialueella omissa yksiköissä tai tiimeissä tai osana aikuissosiaalityötä. Tiedot paikallisista ratkaisuista löytyvät hyvinvointialueen verkkosivuilta (ks. alla). Asiakkaat ohjautuvat kotoutumista tukeviin sosiaalipalveluihin kunnasta maahanmuuttokoordinaattorin tai huoli-ilmoituksen kautta, vastaanottokeskuksista, muuttamalla kunnasta toiseen Suomessa tai suoraan lähtömaasta kiintiöpakolaisina tai perheen yhdistämisen kautta. Kansainvälistä suojelua saaneiden ohella näiden palvelujen piiriin kuuluvat myös ihmiskaupan uhrit, sekä hyvinvointialueen alueella majoittuvat paperittomat henkilöt, joille tarjotaan kiireelliset sosiaali- ja terveyspalvelut. Alaikäisille yksin maahan tulleille lapsille ja nuorille, jotka ovat saaneet oleskeluluvan, hyvinvointialue järjestää asumisen perheyhmäkodissa tai kotoutumista tukevassa perhehoidossa.

Kotoutumista tukevissa sosiaalipalveluissa tarjotaan laaja-alaista kotoutumisen tukea. Tavoitteena on vahvistaa yksilön, perheen ja yhteisön toimintakykyä, sosiaalista hyvinvointia, turvallisuutta ja osallisuutta (ShL 2014/1301, 3 §). Palveluissa toteutetaan suunnitelmallista kotoutumista tukevaa sosiaalityötä ja järjestetään sosiaalihuollon neuvontaa ja ohjausta sekä tukea, hoivaa ja palveluja kotoutumisen edistämiseksi. Neuvontaa ja ohjausta järjestetään tarvittaessa yhteistyössä perusterveydenhuollon, muiden toimialojen (ShL 2014/1301, 6 §) sekä kuntien maahanmuuttopalveluiden kanssa.

Länsi-Uudellamaalla kotoutumista tukevien palvelujen järjestäminen on toteutettu kunkin paikkakunnan tarpeiden ja resurssien mukaisesti. Tehtäväkokonaisuus käsittää aikuisten sosiaalipalveluita laajasti.

2.4.2. Muut sosiaalipalvelut

Hyvinvointialue tarjoaa kotikunnan saaneille maahan muuttaneille kaikki ne palvelut, jotka tarjotaan muillekin kuntalaisille. Hyvinvointialueen sosiaalipalveluihin kuuluvat vammaisten, aikuisten ja ikääntyneiden sekä lasten-, nuorten ja perheiden sosiaalipalvelut (ehkäisevät ja varhaisen tuen palvelut sekä lasten ja nuorten kohdennetut ja erityisen tuen palvelut) sekä sosiaali- ja kriisipäivystys.

2.4.3. Terveyspalvelut

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue järjestää perusterveydenhuollon palvelut alueellaan asuville kuntalaisille. Perusterveydenhuolto pitää sisällään hyvinvointialueen järjestämän väestön terveydentilan seurannan, terveyden edistämisen ja erilaiset terveyspalvelut, joita ovat esimerkiksi neuvola-, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut, avosairaanhoidon yleislääketieteen tasoinen vastaanotto toiminta,

suun terveydenhuolto, mielenterveys- ja päihdehoito sekä kuntoutus. Erikoissairaanhoidon palvelut alueen asukkaille järjestää HUS-yhtymä.

Pakolaisille hyvinvointialue järjestää sosiaali- ja terveysministeriön ohjeen mukaisesti maahanmuuttajien terveystarkastuksen, joka sisältää ensivaiheen terveystarkastuksen sekä tartuntatautiin seulonnan. Siinä otetaan huomioon muun muassa oleskelualueet ennen muuttoa, mahdollinen altistuminen eri taudeille, aikaisemmat sairaudet, nykytarkastus sekä rokotushistoria. Terveystarkastukseen sisältyy laboratorio- ja röntgentutkimuksia. Tarkastuksesta ohjataan tarvittaessa lääkärille tai suun terveydenhoitoon. Lisäksi korkean keuhkotuberkuloosin ilmaantuvuuden maista kotoisin oleville maahanmuuttajille järjestetään vapaaehtoinen tuberkuloosin seulontatutkimus, mikäli Suomessa oleskelun kesto tulee todennäköisesti olemaan yli kolme kuukautta. Seulonnan tavoitteena on suojata maahanmuuttajan omaa terveyttä sekä katkaista tartuntaketjut maahanmuuttajan läheisten ja kantäväestön suojelemiseksi tartunnoilta. Raaseporin kotouttamispalvelun tiimissä on vuodesta 2017 työskentelyt sairaanhoitaja, jonka työtehtäviin kuuluu pakolaisten alkutarkastuksien koordinointi, palveluohjaus liittyen terveyspalveluihin sekä ennaltaehkäisevä terveysneuvonta matalla kynnyksellä.

2.5. Kelan asiakaspalvelu ja työ maahanmuuttaja-asiakkaiden kanssa

Kela tarjoaa palvelua asiakkaille monin tavoin: sähköinen asiointipalvelu OmaKela, puhelinpalvelu, palvelupisteet ja palvelua ajanvarauksella tulkin avustuksella. Paikallisia palvelupisteitä on Hangossa ja Karjaalla. Yhteistyökumppaneiden kanssa voi myös osallistua info/pop-up -tapahtumiin.

Puhelinpalvelun kautta ne asiakkaat, joilla on riittävä kielitaito, voivat saada palvelua suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Puhelinpalvelussa palvelaan samalla tavalla kuin palvelupisteissä. Niille asiakkaille, jotka tarvitsevat tulkin Kela-asioiden hoitamiseen, varataan puhelinaika ja tulkki. Puhelinpalvelu on avoinna klo 9.00–16.00, ja ajanvaraukset puhelimitse tulee hoitaa myös klo 9.00–16.00.

Hangon ja Karjaan palvelupisteiden aukioloajat ja palvelut poikkeavat toisistaan. Hangon palvelupiste on avoinna torstaisin. Palvelupiste on avoinna aamupäivisin klo 9.00–11.00 ja iltapäivisin klo 13.00–14.00. Ne asiakkaat, jotka voivat hoitaa osan asioistaan itsenäisesti, voivat silloin käyttää asiakastietokonetta ja kopiokonetta/skanneria sekä hakea paperilomakkeita. Asiakkaat voivat myös jättää soittopyynnön Kelalle. Hangossa annetaan henkilökohtaista palvelua torstaisin ajanvarauksella.

Karjaalla palvelua saa sekä vuoronumerolla että ajanvarauksella. Vuoronumeropalvelu on avoinna maanantaisin, tiistaisin, keskiviikkoisin ja perjantaisin klo 9.00–12.00. Ajanvarauksia saa tiistai- ja keskiviikkoiltapäiville sekä koko torstaille. Karjaan palvelupisteessä on kaksi asiakastietokonetta ja kopiokonetta/skanneria. Kelan asiakasneuvoja auttaa palvelupisteessä asiakasta esim. liitteiden kopioimisessa. Jos asiakas tarvitsee enemmän aikaa oppiakseen hoitamaan asioitaan OmaKelassa, hänelle varataan aikaa tätä varten.

Vuoronumeropalvelussa asiakasta opastetaan heidän ajankohtaisissa asioissaan sekä kartoitetaan asiakkaan kykyä hoitaa asioitaan itsenäisesti. Tavoitteena on löytää asiakkaalle sopivat tavat hoitaa erilaisia Kela-asioita. Asiakkaat osaavat jo varhain hoitaa osan asioistaan itsenäisesti tai Kelan asiakasohjaajan tuella, kun taas osa asioista on hyvä hoitaa henkilökohtaisesti puhelimitse, vuoronumerolla tai ajanvarauksella. Ajanvarauksella käytetään esimerkiksi silloin, kun asiakkaalla on useampia pidempään selvitettäviä asioita, asiakas tarvitsee tulkkia tai kun asiakas on juuri saapunut Suomeen ja kaikki täällä on uutta. Tällä

hetkellä tulkkeja voi käyttää vain ajanvarauksella, mutta syksyllä 2023 Kelan numeropalveluissa asioitaessa voidaan taas käyttää ns. pikatulkkauksia. Tämä helpottaa niiden asiakkaiden palvelemista, jotka eivät ole vielä oppineet suomea, ruotsia tai englantia.

Maahanmuuttaja-asiakkaille on periaatteessa tarjolla samat palvelut ja -kanavat kuin muillekin asiakkaillemme. Maahanmuuttaja-asiakkaat tarvitset usein kuitenkin enemmän aikaa myös yksinkertaisissa asioissa ja varsinkin ensimmäisinä kuukausina. Kun asiakkaat tulevat Kelaan ensimmäisen kerran, on syytä kartoittaa kattavasti heidän tilanteensa ja kykynsä hoitaa Kela-asioita sekä antaa enemmän tietoa Kelan eri etuuksista ja esimerkiksi elämäntilanteiden muutosten vaikutuksista niihin. Maahanmuuttaja-asiakkaat eivät ole yhtenäinen ryhmä, vaan osa oppii asiat nopeammin ja helpommin, kun taas osa tarvitsee enemmän apua pidemmän aikaa. Asiakaspalvelussa Kela saa ohjata ja informoida maahanmuuttaja-asiakkaita jonkin verran myös muissa kuin Kelan etuuksia ja palveluja koskevissa asioissa, yleisimmin esimerkiksi laskujen maksussa, yhteydenpidossa TE-keskukseen, verovirastoon ja poliisiin sekä asunnon hakemisessa.

Tilapäistä suojelua saaneille ukrainalaisille asiakkaille Kela on kääntänyt kyseiset lomakkeet ukrainaksi ja venäjäksi (Kela-kortti, lapsilisä, asumistuki, toimeentulotuki, vuokratakuu ja lapsen kotihoidon/yksityisen hoidon tuki). Kelan verkkosivuilla on myös ajankohtaista tietoa ukrainaksi ja venäjäksi, ja tiedotustilaisuuksia järjestetään sekä Raaseporissa että Hangossa.

Maahanmuuttaja-asiakkaiden palvelua helpottaa hyvä yhteistyö paikallisten kotouttamispalveluiden kanssa. Kelan ja kotouttamispalveluiden yhteistyötä on kehitetty säännöllisissä yhteistyökokouksissa. Näissä tapaamisissa on muun muassa suunniteltu yhteisiä palveluja, kuten kohdennettuja tiedotustilaisuuksia tietyille asiakasryhmille sekä yhteisiä kysymyksiä kiintiöpakolaisten palveluista. Toisen ymmärtäminen yhteisiä asiakkaita koskevassa työssä on lisääntynyt, mikä on parantanut asiakkaiden palveluja. Raaseporin kaupungin kotouttamispalveluilla on myös oikeus Kelan etuustietopalveluun, Kelmuun, josta voi saada tietoa asiakkaitensa saamista etuuksista. Kotouttamispalveluiden henkilöstö voi varata asiakkailleen tulkin ajan Kelan ajanvarausjärjestelmän kautta. Nämä oikeudet tehostavat Kelan ja kotouttamispalveluiden yhteistyötä sekä parantavat asiakkaiden palveluja.

2.6. Kolmas sektori

Kolmannella sektorilla on tärkeä tehtävä maahanmuuttajien kotoutumisessa. Yhdistysten ja organisaatioiden eri aktiiviteettien, tapahtumien, vapaaehtoistyöntekijöiden panoksen jne. myötä äskettäin saapuneet maahanmuuttajat saavat enemmän kontakteja kansalaisyhteiskuntaan, uusia ystäviä, luovat sosiaalista verkostoa ja saavuttavat enemmän ymmärrystä suomalaisia ja suomalaista kulttuuria kohtaan. Hangossa ja Raaseporissa toimivista, kotoutumisen parissa toimivissa, kolmannen sektorin toimijoissa on seuraavia yhdistyksiä, liittoja ja organisaatioita: Emmaus, evankelis-luterilaisen kirkon seurakunnat Tammisaari–Tenhola ja Karjaa–Pohja, RHL ry., Folkhälsan, Hangon katulähetys, Martat, Missionskyrkan, Kotimajoitusverkosto, Pingstkyrkan - Betesda church, Kirppis Anka, Lions, naisyhdistys ja Punainen Risti. Myös urheiluseuroilla on tärkeä rooli kotoutumistyössä ja maahanmuuttajataustaisten henkilöiden kotoutumisessa Raaseporiin ja Hankoon.

2.6.1. Agora Raasepori ry

AMIF:n rahoittama Resurssipankki-hanke 2019–2020 mahdollisti sen, että kotouttamispalvelut saattoi vuokrata yhdistystoimintaan huoneiston Karjaan keskustasta. Huoneiston nimeksi tuli järjestötila Agora. Resurssipankki-hankkeen päätyttyä vastuu huoneistosta siirtyi työryhmälle, joka on yhdessä RATA ry:n kanssa hakenut ja jolle on myönnetty tukea toiminnan harjoittamiseen. Rahoittajia ovat Svenska Kulturfonden, Sophie Von Julins -säätiö, Sparbankstiftelsen i Karis–Pojo -säätiö ja Raaseporin kaupunki. Raaseporin kaupungin kotouttamispalvelut on osallistunut Agoraa ylläpitävään työryhmään ja järjestänyt tilassa myös omaa toimintaa, esim. ukrainalaisille pakolaisille tarkoitettuja tapaamisia sekä tiedotus- ja keskustelutilaisuuksia eri kohderyhmille.

Vuonna 2022 kirjattiin 161 Järjestötila Agoraa koskevaa varausta ja yhteensä 1 296 rekisteröityä kävijää. Kävijämäärä on itse asiassa hieman suurempi, koska kaikki osanottajat eivät ole kirjanneet läsnäoloaan järjestettyihin tapaamisiin.

Agoran tiloja on alusta lähtien käytetty erilaisen toiminnan järjestämiseen ryhmille sekä muihin tapahtumiin ja tilaisuuksiin. Toimintatilan tarjoamisella yhdistyksille, vapaaehtoisille ja maahanmuuttajataustaisille henkilöille on voitu tukea jo aktiivisia yhdistyksiä ja henkilöitä, mutta myös auttaa löytämään uusia toimijoita ja kehittää toimintamuotoja, jotka tukevat maahanmuuttajien kotoutumista ja lisäävät kulttuurin moninaisuutta Raaseporissa. Agora Raasepori ry:n aktiivisin ryhmä on maahanmuuttajataustaisten ”Suomikerho”-ryhmä, jossa vapaaehtoistyöntekijät tukevat heitä suomen kielen oppimisessa. Kerran viikossa kokoontuvan kieliryhmän lisäksi ”Suomikerho” on järjestänyt retkiä, ruoanlaittoryhmän (talvella 2023) ja liikuntaryhmän (syksyllä 2023). ”Suomikerho” on osoittautunut tärkeäksi vastikään saapuneille maahanmuuttajille, ei vain ryhmän tarjoaman kielellisen tuen, vaan myös sosiaalisen ympäristön ja yhteyksien kannalta.

Muita viime vuosina toistuvasti kokoontuvia ryhmiä ovat olleet Punaisen Ristin kansainvälinen kahvila, Kaxiga korsstygn, marttakokoukset sekä Kuva ja tarina -tapaamiset.

Syksyllä 2023 Agora-työryhmä perusti oman rekisteröidyn yhdistyksen nimeltä Agora Raseborg–Agora Raasepori ry helpottamaan toiminnan hallinnointia. Yhdistyksen tarkoituksena on toimia maahanmuuttajien, uussuomalaisten ja raaseporilaisten kohtaamis- ja tapaamispaikkana sekä edistää näiden ryhmien keskinäistä vuorovaikutusta. Yhdistys haluaa toiminnallaan edistää kotoutumista ja lisätä yhdistyksen toimintaan osallistuvien psykososiaalista hyvinvointia.

2.7. Raaseporin kaupungin maahanmuuttajaneuvosto

Raaseporin kaupunginhallitus päätti 19.9.2017 perustaa maahanmuuttajaneuvoston. Neuvoston tehtäviin kuuluu kaupunginhallituksen päätöksen mukaan toimia asiantuntijana monikulttuurisissa kysymyksissä ja edistää eri kulttuurien välistä vuorovaikutusta sekä osallistua aktiivisesti ennakkoluuloja, syrjintää ja rasismia ehkäisevään työhön. Neuvosto voi myös vahvistaa maahanmuuttajien osallistumista kunnalliseen päätöksentekoon tekemällä aloitteita, kuulemalla heitä ja antamalla lausuntoja kaupungin poliittisille toimielimille. Neuvoston tulee myös valvoa, että kunnalliset palvelut ovat maahanmuuttajien saatavilla, sekä työskennellä yhteistyön helpottamiseksi eri maahanmuuttajaorganisaatioiden, yhdistysten, kolmannen sektorin, eri viranomaisten ja elinkeinoelämän välillä. Maahanmuuttajaneuvosto on toteuttanut näitä tehtäviä mm. järjestämällä keskustelutilaisuuksia kotoutumiseen liittyvistä aiheista sekä järjestämällä ja osallistumalla muihin tilaisuuksiin, kuten kirjailijatapaamisiin ja kiintiöpakolaisten tervetuliaisjuhliin. Maahanmuuttajaneuvosto on ottanut kantaa kotoutumiseen ja maahanmuuttajien tilanteeseen liittyviin kysymyksiin sekä sisäisesti kaupungin päätöksentekoelimissä että ulkoisesti paikallisissa tiedotusvälineissä. Neuvoston kokouksiin on kutsuttu keskustelemaan eri alojen asiantuntijoita ja johtavia viranhaltijoita.

Neuvosto nimetään kahdeksi vuodeksi kerrallaan, ja se koostuu kahdeksasta jäsenestä, joista kuudella on maahanmuuttajatausta. Sivistyslautakunta nimeää kaksi jäsentä. Kotouttamispalvelupäällikkö toimii neuvoston sihteerinä ja ehdottaa neuvoston jäseniä. Neuvoston jäsenten yhteystiedot ja neuvoston kokousten pöytäkirjat löytyvät kotouttamispalveluiden kotisivulta.

3. Kotoutumistyön kehitystavoitteet ja toimenpidesuunnitelma Hangolle ja Raaseporille 2024–2026

KOTOUTTAMISPALVELUT

Kehitystavoitteet: Työskennellä alueen maahanmuuttajien kotoutumisen edistämiseksi

Toimenpidesuunnitelma: Eri yhteistyöverkostojen vahvistaminen erilaisten yhteistyökokousten, yhteisten hankkeiden ja eri yhteistyökumppaneiden välisen avoimen dialogin avulla

Aikataulu: Jatkuva.

Vastuuhenkilö: Kotouttamispalvelupäällikkö vastaa kotoutumistyön koordinoinnista Hangossa ja Raaseporissa. Kaikki yksiköt vastaavat kuitenkin siitä, että oma toiminta on osallistavaa ja maahanmuuttajataustaisten henkilöiden saavutettavissa. Kotoutumista edistävä työ on koko kunnan vastuulla.

Kehitystavoitteet: Kolmannen sektorin roolin vahvistaminen Raaseporin kotoutumistyössä

Toimenpidesuunnitelma: Kotouttamispalveluilla on edustajia Agora Raseborg - Agora Raasepori ry:n hallituksessa, ja he työskentelevät toiminnan kehittämiseksi. Vuosittainen verkostokokous kolmannen sektorin edustajien kanssa kotoutumisen edistämistyötä.

Aikataulu: Vuosittainen verkostokokous ja jatkuva yhteistyö Agora Raseborg - Agora Raasepori ry:n kanssa.

Vastuuhenkilö: Kotouttamispalvelut yhteistyössä Agora Raseborg - Agora Raasepori ry:n ja muiden kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

Kehitystavoitteet: Kotoutumisen edistämisestä annetun lakiuudistuksen valmistelu

Toimintasuunnitelma: Työryhmän asettaminen lakiuudistuksen valmistelutyötä varten

Aikataulu: Vuoden 2024 alku.

Vastuuhenkilö: Työllisyys- ja kotouttamispalveluiden osastopäällikkö asettaa työryhmän.

Kehitystavoitteet: Kotouttamispalveluiden asiakasryhmän viestinnän parantaminen

Toimenpidesuunnitelma: Kotouttamispalvelut laatii toiminnalleen viestintäsuunnitelman Raaseporin kaupungin viestintätiimin avulla

Aikataulu: 2024

Vastuuhenkilö: Kotouttamispalvelupäällikkö yhdessä kaupungin tiedottajan kanssa

Kehitystarve: Tietoa eri kulttuureista ja kotoutumiskysymyksistä Hangon ja Raaseporin henkilökunnalle

Toimenpidesuunnitelma: Jatkokoulutusta eri kulttuureja ja kotoutumista koskevissa asioissa

Aikataulu: Kotouttamispalveluiden tulee pyrkiä järjestämään vuosittain koulutuksia tai luentoja kotoutumista ja maahanmuuttoa koskevista ajankohtaisista aiheista. Kotouttamispalveluiden tulee välittää tietoa ehkäisevälle terveydenhuollolle ja muille kaupungin osastoille näihin aiheisiin liittyvistä luennoista ja koulutuksista, joita järjestetään muilla paikkakunnilla.

Vastuuhenkilö: Kotouttamispalvelupäällikkö kartoittaa tarvittaessa tarpeet ja koordinoi mahdolliset koulutukset

Kehitystarve: Rasismin ehkäisy Raaseporissa

Toimenpidesuunnitelma: Kiinnittää huomiota Punaisen Ristin rasisminvastaiseen teemaviikkoon yhdessä kulttuuripalveluiden, sivistyksen ja kaupungin tiedotus- ja markkinointiyksikön kanssa

Aikataulu: Rasisminvastaista viikkoa vietetään 18.–24.3.2024. Suunnittelukokous on tammikuussa

Vastuuhenkilö: Kotouttamispalvelupäällikkö kutsuu kokoukseen

HANGON KAUPUNKI

Kehitystavoitteet: Kotoutumiskysymyksiin liittyvän yhteistyön lisääminen Hangon kaupungin eri osastoilla

Toimenpidesuunnitelma: Jatkuvat yhteistyökokoukset, noin neljä kertaa vuodessa, Hangon kotouttamisverkoston kanssa. Kotouttamispalvelut kutsuu kokouksiinsa asianomaiset yhteistyötahot

Aikataulu: jatkuva ja tarpeen vaatiessa. Vähintään neljä kertaa vuodessa

Vastuuhenkilö: Kotouttamispalvelupäällikkö kutsuu kokoukseen

HANGON KAUPUNGIN KULTTUURITOIMI

Kehitystavoitteet: Yhteistyötä Hangon kulttuuritoimen ja kotouttamispalveluiden kanssa voisi lisätä, kuten myös tiedonjakoa maahanmuuttajille kulttuuritoimen toiminnasta eli kulttuuritoimiston, kirjaston, Hangon museon ja Hangon kansalaisopiston toiminnasta.

Toimenpidesuunnitelma: Maahanmuuttajat ovat tervetulleita osallistumaan kaupungin kulttuuritarjontaan, mutta on epäselvää, miten tieto tavoittaisi heidät. Hangon kulttuuritoimi suhtautuu myönteisesti yhteistyölle ja ehdotuksille. Hangon kirjasto voi kutsua kirjastoon ryhmiä tutustumaan toimintaan. Mahdollisuuksien mukaan kirjasto hankkii myös kirjallisuutta eri kielillä. Viime vuonna kirjasto on hankkinut muun muassa ukrainankielistä kirjallisuutta.

Aikataulu: Yhteistyökokous vuoden 2024 alussa

Vastuuhenkilö: Hangon kulttuurijohtaja ja Hangon tiedottaja yhteistyössä kotouttamispalveluiden kanssa

KANSALAIPOISTOT HANGOSSA JA RAASEPORISSA

Kehitystarve: Saada useampia maahanmuuttajataustaisia osallistumaan kansalaisopiston toimintaan

Toimenpidesuunnitelma: Maahanmuuttajien tietoisuuden lisääminen kansalaisopiston toiminnasta. Kotouttamispalvelut auttaa levittämään tietoa kansalaisopiston toiminnasta ja ilmoittautumisajoista. Kansalaisopisto voi kotouttamispalveluiden kanssa tarvittaessa järjestää toiminnasta kertovia tiedotustilaisuuksia maahanmuuttajataustaisille henkilöille.

Aikataulu: Kansalaisopisto ottaa yhteyttä kotouttamispalveluihin lukukauden alussa antaen ajankohdaista tietoa lukuvuoden toiminnasta. Tiedotustilaisuuksia tarpeen vaatiessa syksyisin

Vastuuhenkilö: Kansalaisopistojen rehtorit yhteistyössä kotouttamispalveluiden kanssa

TYÖLLISYYTTÄ EDISTÄVÄT TOIMENPITEET HANGOSSA JA RAASEPORISSA

Kehitystavoitteet: Lisätä maahanmuuttajataustaisten mahdollisuuksia työllistyä

Toimenpidesuunnitelma: Kotouttamispalvelut osallistuu kuntakokeilun kanssa kotoutumissuunnitelmien tekemiseen kotoutumislain piiriin kuuluville asiakkaille. Näin työnhakija voi saada lisätukea, jos hän sitä tarvitsee.

Aikataulu: jatkuva

Vastuuhenkilö: Kuntakokeilun omavalmentajat vastaavat kotouttamispalveluiden kutumisesta kotoutumissuunnitelman tekoon. Kotouttamispalvelut vastaa osallistuvien henkilöiden nimeämisestä.

4. Lähdeluettelo ja tärkeitä linkkejä

Tietoa kotouttamistyöstä

<https://kotoutuminen.fi/>

Laki kotoutumisen edistämiseksi 1386/2010

<https://www.finlex.fi/laki/alkup/2010/20101386>

Maahanmuuttovirasto

migri.fi

Pakolaisten mielenterveyden tukeminen Suomessa:

PALOMA-käsikirja

<http://www.julkari.fi/handle/10024/136193>

Tilastokeskus

<https://www.stat.fi>

Raaseporin kaupungin strategia 2022–2025

<https://www.raasepori.fi/wp-content/uploads/2022/10/Raaseporin-strategia-2022-2025.pdf>

Hangon kaupungin strategia

https://www.hanko.fi/files/16572/Hangon_strategia_2022.pdf

Raaseporin kaupungin kotouttamispalveluiden kotisivu

<https://www.raasepori.fi/sosiaali-ja-terveydenhuolto/maahanmuuttajatoimisto/>

5. Liitteet

Raaseporin ja Hangon kotouttamisohjelman 2024–2026 työryhmä:

puheenjohtaja Karin Ljung-Hägert, kotouttamispalvelupäällikkö, Raaseporin kaupunki

sihteeri Tiina Kinnunen, maahanmuuttajaohjaaja/omavalmentaja, Raaseporin kaupunki

Josefin Mannström, hyvinvointikoordinaattori, Raaseporin kaupunki

Pirkko Fagerström, varhaiskasvatuksen kieli- ja kulttuuriopettaja,
Raaseporin kaupungin varhaiskasvatus

Jari Salminen, suomenkielisten koulujen opetuspäällikkö, Raaseporin kaupungin sivistystoimi

Benjamin Ekström, työllisyysvastaava, Raaseporin kaupungin työllisyyspalvelut

Pamela Tasanko, Raaseporin kuntakokeilun omavalmentaja/TE-toimisto

Hanna Österlund, Hangon kaupungin hyvinvointikoordinaattori

Sari Hammar, Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen hankepäällikkö

Axel Roselius, palveluryhmän päällikkö, Kela, Eteläinen asiakaspalveluyksikkö,
Kirkkonummen palveluryhmä

Edibe Mustafa, Raaseporin kaupungin maahanmuuttajaneuvosto

Khalid al-Moutacim, Raaseporin kaupungin maahanmuuttajaneuvosto

